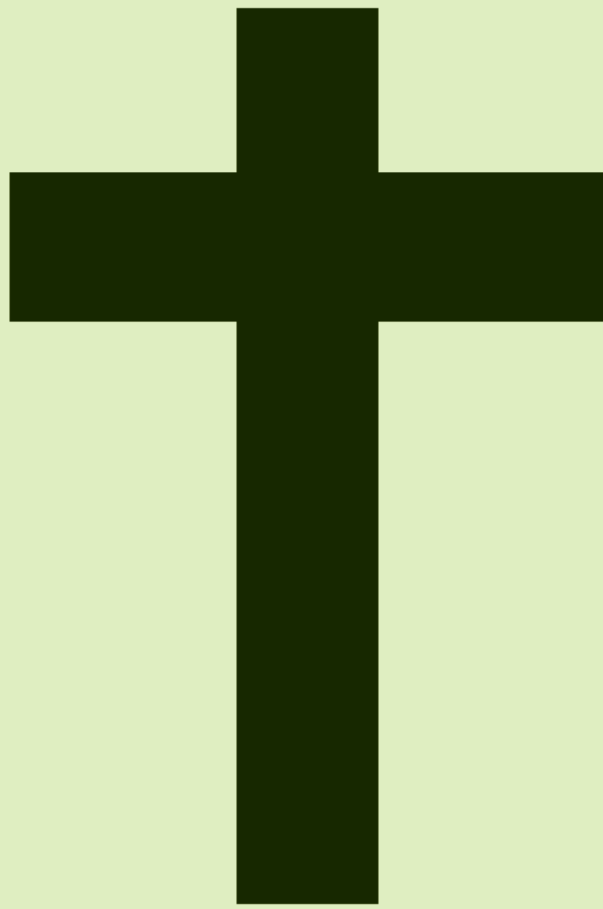

Luka

The Gospel According to Luke in the Chergash dialect of the
Vlax Romani language

Luka

The Gospel According to Luke in the Chergash dialect of the Vlax Romani language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Chergash (Romani, Vlax)

Dialect: Chergash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-02-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 4 Mar 2019
1e2d0214-3d12-5bbc-b29b-eea1aae09a1b

Contents

Luka	1
----------------	---

Luka

O Luka ramo andar e Isusesko trajo

¹ Zbog godova kaj but džene počnisardine te ramon okola događajurja save o Del obečisardas dogodisajle maškar amende. ² “Ramosardine prema okova so e očevicurja phendine amende. Godola očevicurja godova dikhline andar o početko e Isusošće trajosa pe phuv. Thaj bičhaldine amende e Devlešće slugen te sikavenamen o Alav palo Isus.” ³ Zato vi me odlučisardem drago Teofie, te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko ispitisardem, ⁴ “Gajda aveja sigurno kj si okova so sikadinetu čače”.

O Anđeo navjetisarel kaj bijandola o Jovano savo bolelas

⁵ Ande vrjama kana vladilas o Judejsko caro o Herod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar o Avijasko rašajesko redo. A lešći manušnji sas isto andar e Aronosko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. ⁶ A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trainas ande sa pe zapoved thaj pe kova so sas odredime anglo Del bi manako. ⁷ A naslen čavra, kaj sas e Jelisaveta nerotkinja, thaj liduj već phurjile.

⁸ Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando hramo kaj po dužnost sas lesko redo, ⁹ Prema e rašago običaj izabirisardine les e kockava te del ando Svetište e Gospodesko te kadil.* ¹⁰ Pale vrjama kana kadilaspe sa o them sas avi thaj molinaspe.

¹¹ A e Zaharijašće sikadilo o anđeo e Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko pe savo kadilaspe. ¹² Kana dikhlale o Zaharije, darajlo thaj e dar lijale.

¹³ A o anđeo phendas lešće: “Nadara, Zaharija, kaj si ašundi ćiri molitva: e manušnji ćiri e Jelisaveta bijanela tuće čhave, thaj tu dele alav Jovano.

¹⁴ Thaj avela tuće bah thaj veselje, thaj buten raduila lesko bijandipe.

¹⁵ Kaj avela baro anglo Del. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Sveto Duhosa još ando đi pire dejako.

¹⁶ Vo boldela but e Izraelconen e Gospodešće lenđe Devlešće.

¹⁷ Džala anglo Gospod sago glasnoko pherdo duho thaj sila sago o proroko Ilija. Pomila e dades lešće čhavenca a e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatisaren o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila o them pale e vrjama kana o Gospod avela.

¹⁸ A o Zaharija phendas e anđelošće:” Sar me džanava kaj godova avela čačes? kaj sem me purano thaj e manušnji mungri dija ande pire brš.

¹⁹ A o anđeo phendas lešće: “Me sem o Gavriilo stalno ačhav anglo Del te služiv, thaj bičhald o sem te ćerav svato tuva thaj te javiv tuće akaja bah. ²⁰ Thaj ake, zanemija thaj naštik ćereja svato dži ke kova đes dok či sa avel, kaj či paćajan mungre alavende save pherdona ande piri vrjama.

²¹ A o them ažuđarelas avri e Zaharija, thaj začudisajle so gaći zadržisajlo ando svetište e hramo. ²² A kana napokon inklisto, naštik te ćerelas svato nego e znakonenca probisardas te prenel lenđe so sas ando hramo, thaj von haćardine kaj sasle viđenje ando svetište e hramo.

²³ Thaj kana završisajle e đesa lešće službaće ando hramo o Zaharije đelotar pire čherešće. ²⁴ A pale godoja vrjama ačhili khamni lešći manušnji e Jelisaveta, thaj pandž čhon či inkljelas andar piro ćhers† thaj motholas: ²⁵ “O Gospod Milostivo dikhlas pe mande fuljardas mandar o ladžavo anglo them.”‡

* 1,9 Sveštenici su trebali paliti slatko-mirišljavi tamjan kao prinos Bogu svakog jutra i večeri na posebnom oltaru unutar hrama. † 1,24 Kana nakhlo pandž čhon sar sas khamni avela očigledno savorende kaj si khamni. Askal o them či mardasas muj katar e Elisaveta sago kaj si voj još nerotkinja. ‡ 1,25 Akava odnosilas pes po ladžavo savo inđarelas kaj naslat čavra.

O Anđeo navestisarel kaj bijandola o Isus Hristo

²⁶ Kana e Elisaveta sas ande šovto čhon khamni o Del bičhaldas e anđele Gavriilo ando Galilesko gav savo akhardolas Nazaret ²⁷ ke Marija savi sas još čhej thaj mangli palo manuš, savesko alav sas Josif thaj sas potomko e carešće Davidosko; a e čhejako alav sas Marija. ²⁸ Kana o anđeo dijas late phendas laće: “Raduitu, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa!”

²⁹ Pe godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gndil so značisarel godova pozdrav? ³⁰ A o anđeo phendas laće: “Nadara Marija! Kaj o Del iskažisardas tuće piri ljubav.” ³¹ Ake ačheja khamni, thaj bijaneja čhave saves deja alav Isus.

³² Vo avela baro, thaj akhardola Čhavo e Majbaresko, thaj o Gospod Del delales autoriteto te vladil sago o caro sago kaj vi lesko predako o David čerelas.

³³ Vo vladile e Jakovešće plemenova dži ko veko, thaj lešće carstvošće či avela krajo.

³⁴ A e Marija phendas e anđelošće: “Sar godova avela kana me još najsemas e manušesa?”

³⁵ A o anđeo phendas laće:
“O Sveto Duho fuljela pe tute,
thaj e Sila e Majbarešće zasinilatut.
Zato vi kova savo bijandola avela sveto,
thaj akhardola o Čhavo e Devlesko.

³⁶ Ake vi čiri bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vrjama čhaveja. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj naštik avelat čhavra već sišov čhon khamni!. ³⁷ Kaj e Devlešće khanči naj nemoguće!”

³⁸ A e Marija phendas lešeće: “Ake ropkinja sem e Gospodešći. Neka avel mande pe čire alava.” Thaj o anđeo delotar latar.

E Marija posetisarel e Jelisaveta

³⁹ Ande kola đesa e Marija spremisajli thaj sigo uputisajli ande gorsko deo e Judeako. ⁴⁰ Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čher, thaj pozdravisajli e Jelisaveta. ⁴¹ Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro hukla ando lako đi, a e Jelisaveta pherdili e Sveto Duhosa. ⁴² Pale godova čhutas muj e bare glasosa: “Maj Blagoslovime san katar sa e manušnja, thaj blagoslovime o plodo ando čiro đi. ⁴³ Savo čast si te tu e dej mungre Gospodešći aves mande! ⁴⁴ Kaj ake čim o pozdrav čiro avilo džike mungre kan, e bahtatar o čhavro huklas ande mungro đi. ⁴⁵ Blago tuće kaj pačajan kaj pherdola okova so phendas tuće o Gospod!”

E Marijako hvalospev

⁴⁶ E Marija askal phendas:
“Veličil e duša mungri e Gospode
⁴⁷ Thaj raduilpe o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće.

⁴⁸ Kaj milostivo dikhla pe či džangli ropkinja piri,
thaj katar akana akharenaman blaženom sa e naraštaja;

⁴⁹ Kaj o Svesilno Del, savesko si alav sveto,
čerdas mande bare delurja;

⁵⁰ Kaj o Del si milostivo e milost lešći si katar e čang džike čang okolende save daran lestar.

⁵¹ Pire zurale vastesa sikada e sila
thaj raspršisarda e oholen thaj e barikanen.

⁵² Čhuda tele katar o prestolje e vladaren,
a vazdas e poniznonen.

⁵³ E bokhalen čaljarda lačipeja,
a e barvalen mukla čuče vastenca.

⁵⁴ Huklo ando pomoć pire slugašće e Izraelosće.

Dijapes gođi ke piri milosti[§]

⁵⁵ savi obećisardas amare paponende,
e Avraamešće thaj lešće potomkošće dži ko veke.

⁵⁶ E Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin tčhon, a askal boldape pire čherešće.

Bijandilo o Jovano savo bolelas

⁵⁷ A e Jelisavetaće avili e vrjama te bijanel. Thaj voj bijanda čhave. ⁵⁸ Kana ašundine laće komšije thaj laći familija kaj o Gospod sikada piri bari milost pe late, thaj raduisale zajdeno lasa. ⁵⁹ Kana o čhvro pherdas ohtoto đes ćidinepe po oredo te obrazin e čhavre. Thaj line te denle alav Zaharije sgo kaj bučhol leko dad, ⁶⁰ Ali e Jelisaveta usprotivisajli: “Nipošto! Moraš te akhardol Jovano! ⁶¹ A von phendine laće: “ Pa khonik ande ćiri familija či bučhol gajda. ⁶² Zato e znakonenca phučline e čhavrešće dade sar vo kame te den e čhvares alav. ⁶³ Vo manglas e pločica thaj ramosardas, Jovam neka avel lesko alav. Thaj savora začudisajle. ⁶⁴ Thaj odma putajle lešće kan thaj lešći čhib, thaj počnisarda te ćerel svato thaj te slavil e Devle. ⁶⁵ A e bari dar lija sa lende komšijen; thaj pe sati planina e judejsko ćerelas svato pale akava dogadžaj. ⁶⁶ Thaj sa save ašundine pale akala dogadžaja, gndinas ande piro ilo pale lende thaj phučhenas pes:” So avela katar kava čhavro? čačes si o vas e Devlesko pe leste. ⁶⁷ O zaharije o dad e čhavresko pherdilo e Sveto Duhosa, thaj prorokuisarda alavenca:” ⁶⁸ Blagoslovime o Gospod Del e Jakovesko kaj pohodisarda thaj izbavisarda pire theme. ⁶⁹ Vazdas amende silno spasitelje andar e Davidesko potomstvo, ⁷⁰ Sago kaj obećisardas po muj pire sveto prorokonengo katar o veke. ⁷¹ Kaj izbavilamen katar amare dušmaja thaj andar e vas savorengo save mrzanamen; ⁷² Sas mlostivo amare paponende thaj dijape gođi ke piro sveto savezo, ⁷³ Solaha save dija e Avramešće amare dadešće kaj dela amen, ⁷⁴ Izbavisardamen andar e vas amare dušmajeđe, te šaj služisaras lešće bi darako. ⁷⁵ Ando svetost thaj ande pravda angle leste doklegod sam džude. ⁷⁶ Aj tu čhavreja mungreja akhardoja proroko e majbaresko; kaj džaja anglal anglal o muj e Gospodesko te Lačhaves lesko drom; ⁷⁷ Sikaveja ćire theme sar te sikaven pindžaren o spasenje kroz o jartipe leše bezehendar. ⁷⁸ Zbog bari mislost amere Devlešći, osvanila menđe andar e visine nevi zora; ⁷⁹ Te anel svetlo okolen save train ando tunjariko thaj ande dar katar o smrto thaj te upravljisares amare korakurja pe mirosko drom. ⁸⁰ A o čhavro barjolas tha zurjalas ando duho, kana barjilo, trailas ande pustinja sa dok či započnisardas e jvno služba angle Izraelcurja.

2

E Isusesko bijandipe

¹ Ande godoja vrjama inkljisti e zapovet katar o rimsko caro Augusto te ramolpe sa o them. ² Akava sas o prvo popis pale vladavina e Kirinošći, Sirijasa. ³ Svako teljardine te ramonpe ande piro bijando gav.

⁴ Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazarat ande Galileja, kaj vo sas andar o čher thaj andar o pleme e Davidesko. ⁵ Te ramolpe zajedo pire verenicava e Marijasa savi savi khamni. ⁶ Dok sas okote avili laći vrjama te bijanel. ⁷ Thaj bijanda pire prve bijande čhave, paćardale, thaj čhutale ande jasle; Kaj nas than ande gostijonica. (birto)

⁸ Ande godova isto krajo sas e pastirja save indarenas e raćaći straža ke pire pakhre. ⁹ Andar jekhvar o anđeo e gospodesko ačhilo maškar lende, thaj obasjaisardalen e gospodešći Gospodešći; a von zurale darajle. ¹⁰ A o anđeo phendas lende:” Nadaran kaj ake anav tumende e bahtali nevimata pe bari bah sa e theeše o them. ¹¹ Kaj ađes bijandilo tumende o spaso, savo si o Gospod Kristo ande Davidesko gav! ¹² Ake o znako pe savo pindžarena les:” Arađhena e čhavre paćarde sar pašljol ande jasle.

§ 1,54 O Del naštik te bistrel. Kana ramol kaj o Del “deelpes gođi, “ godova si idijomo savo značil kaj o Del delujil po temelji okolesko so majsigo obećisardas. Akava phenel pale Devlesko obećanje e Avramešće (“ kaj obećisardas amare paponende kaj avela milosrdno.” 1,55 Gal 3,16

¹³ Ande data e anđelonde pridružisajli e bari nebesko vojska thaj slavinas e Devle alavenca:”

¹⁴ Slava e Devlešće pe visine, thaj pe phuv miro, e them lače milionikonende. ¹⁵ Čim e anđelurja boldinepe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešće:” Ajde džas dži ko Betlehem, te dikhas so godova kote dogodisajlo so penda menđe o Gospod. ¹⁶ Sigo aviline ando than o Betlehem thaj arakhline e Marija thaj e Josife thaj e čhavre sar pašljol ande jasle. ¹⁷ A kana dikhlinele, phendine sa so sas lenđe phendo palo čhavro. ¹⁸ A sa e pastirja save ašundine divisajle koleše so phendine e pastirja. ¹⁹ A e Marija pamtilas sa akala dogadžurja thaj gndilas pale lende ande piro ilo. ²⁰ Pale godova e pastirja boldinepe palpale, hvalinas thaj slavinas e Devle pale sa so ćerda thaj kaj dikhline sa so sas lenđe phendo. ²¹ A kana prerdilo o ohtoto đes e čhavrešće thaj trubuine te obrezisarenle, dinele alav Isus, sago kaj phendas o anđeo dok još nas ni ando đi. ²² Kana avili e vrjama te džan pe molitva sago kaj phenel e Mojsijesko zakono, andinele ando Jerusalem te sikavenle e Gospodešće, ²³ Sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko:” Svako prvo bijando muško čhavo neka posvetilpe e Devlešće! ²⁴ Thaj prinesisardine e žrtva prema e zakonešći odredba; duj grlice ili duj goluburja. ²⁵ Ande godoja vrjama trailas ando Jerusalem o manuš alavesa Simon, vo sas godova zurale pravedno thaj pobožno manuš; vo ažućarelas, thaj o Sveto duho sas pe leste. ²⁶ O Sveto Duho phendas loešće kaj či dičhela o smrto dok či dičhel e Gospode Kristo. ²⁷ Potaknime katar o Sveto Duho avilo ando hramo; Baš kana o dad thaj e dej anenas e čhavre e Isuse te inđaren pe leste o propis e zakonesko. ²⁸ O Simun lija e čhavres ande pire vas, hvalisarda e Devle thaj phendas:” ²⁹ Akana Gospode šaj mućes ćire slugo te ndžaltar e mirosa sago kaj phendan. ³⁰ Kaj dikhline e Jakha mungre o spasenje ćiro, ³¹ Savo pripremisa palo sa o them, ³² O svetlo te rasvetlisarel e poganonen thaj e slava ćire themešći e Izraelošći. ³³ O Josif thaj e čhavrešći dej e Marija divisajle okolešće so phenelaspe pale leste. ³⁴ O Simun askal blagoslovisardalen, thaj phendas e Marijaće: “Odredime si pale godova te e butenđe ando Izraelo avel palo propast thaj e butenđe palo uskrnuće butenđe ando Izraelo, znako savešće protivinape. ³⁵ (A vi tuće korkoraće o mačo hvarela ći duša), te razitkrinpes e gndimata e bute ilenđe. ³⁶ Okote sas vi varesošći proročica Ana, e Fanuelovešći čhej, andar o pleme e Aserovesko; voj phurjili, efa brš katar po ternipe trailas e manušeja, ³⁷ A pale godova trailas korkoro sar udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš, voj či mućelas o hramo, služilas e Devlešće đeseja thaj e račava postilas thaj molilas pes. ³⁸ Ande godova časo vi voj avili, thaj hvalilas e Gospode thaj phenelas palo Isus savorenđe save ažućarelas lesko spasenje ando Jerusalem. ³⁹ Kana e Isusešći dej thaj leso dad dine gata sa so sas po zakono e Gospodesko, boldinepe ande Galileja ando piro gav Nazaret. ⁴⁰ A o čhavro barjolas thaj zurjalas ando duho, thaj pherdolas mudrosti, thaj e milost e Devlešći sas pe leste. ⁴¹ E Isusesko dad thaj lešći dej svako brš džanas ando Jerusalem andeđesa kana sas e pasha. ⁴² A kana sas e Isuses dešuduj brš, von avile ando Jerusalem pe praznikosko đes; ⁴³ Kana sas gata kodola đesa, kana boldenas pes ćhere, o čhavro Isus ačhilo ando Jerusalem; a o Josif thaj lešći deje Marija či džangline; ⁴⁴ Nego gndisardine kaj si e društvoja, anglal thaj počnisardine te rodenle maškar e familija thaj maškar o kola kas džanenas. ⁴⁵ Sar či arakhlinele boldinepe ando Jerusalem te roden les. ⁴⁶ Thaj pale trin đes arakhlinele ando hramo sar bešel maškar e učenikurija, thaj čhol kan lende, thaj phućelen, ⁴⁷ Thaj savora save ašunenas les divisajle lešće razumešće thaj lešće odgovorenđe. ⁴⁸ Kana dikhlinele začudisajle, a lešći dej phendas lešće:” Sine! Sostar ćerdan amende gajda? Ake me thaj ćiro dad e darasa rodastut. ⁴⁹ a vo phendas lenđe:” Sostar rodineman? Zar či džangline kaj me trubul te avav ando ćher mungre dadesko? ⁵⁰ Ali von či haćardine e alava so kamlas te phendas lenđe. ⁵¹ Askal fuljisto lenca thaj avilo ando Nazaret; thaj

čholas kan lende. A e dej lešči arachelas sa kala alava ande piro ilo. ⁵² A o Isus napreduilas ando mudrost thaj ando baripe, ande milost anglo Del thaj anglo them.

3

¹ Ande dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija, kana sas o poncije plilato sudija ande Judeja, thaj o Herod vladilas e Galilejasa, a lesko phral o filip vladilasane štar pokrne ande pokrajna Iturjava, thaj Trahonitova, ande Lizanija thaj Abilenom; ² Kana sas e bare rašaja o Ana thaj o Kefa, o Del phendas e Jovanešće e Zaharijašće čhavešće ande pustinja; ³ Vo askal obidišardas sasti okolina e Jordansko thaj propovedilas e themešće kaj trubun te bolenšes thaj te sikaven sar boldinepes katar pire bezeha thaj obratisajle e Devlešće te jarol lende; ⁴ Sago kaj si ramome ande knjiga e prorokošći Izaijašći savo phenel:” Glaso okolesko kaj čhol muj ande pustinja:” Lačharen o drom e Gospodeso; Poravnisaren e staze lešće; ⁵ Neka svakodolina pherdola thaj poravnilape svako plnina; sa e bande droma poravninape thaj e bamnde droma postanina ravne. ⁶ Thaj svako manuš dičhela o spasenje e Devlesko. ⁷ O Jovano phenelas okolende save avenas te bolelen:” Tumen e sapešće čhavalen! Ko phendas tumende te našen anglo gnjevo e Devlesko savo avel? ⁸ Dokažin tumare trajosa thaj tumare delenca kaj odvoisajle katar o bezah thaj kaj obratisajle e Devlešće, thaj na phenen ande tumende:” Siamen palo dad o Avraam; kaj phenav tumende kaj o Del šaj vi katar akava bara te vazdel čhavra e Avraamešće. ⁹ Kaj o tover e Devlešće sudosko već si čutino po koreno svako kaštesko savo či bijanel lače plodurja, činelpa thaj čhudelpa ando bov. ¹⁰ Askal o them phučlales:” So askal te ćeras? ¹¹ A vo phendas lende:” Kas si duj haljine neka del jek okole kas naj; thaj kas si habe neka del okoles kas naj. ¹² Aviline vi e carenikurja te o Jovane bolelen, thaj phendine lešće:” Sikamneja so amen te ćeras? ¹³ A o Jovane phendas lende:” Na rođen majbut nego so si tumende phendo. ¹⁴ E vojniskurja isto phučline: “A amen so ćerasa? Aj vo phendas lende:” Na postupisaren khonikasa nasilno, na optužisaren khonikas hohamne thaj aven zadovoljno tumare počinava. ¹⁵ O Them ažučarelas e Mesiaj thaj savora ande piro ilo phučenasa pes Te naj možda o Jovano godina? ¹⁶ Zato o Jovano phendas savorende:” Me bolava tumen e pajesa; ali avel vareko pale mande ko si majzuralo mandar, kašće me najsem dostojno ni e haravlja pe sandale te putrav; vo bolela tumen e Sveto Duhosa thaj e jagasa. ¹⁷ Les si e lopata ande lesko vas, thaj šlavela o gumno piro, o điv ćidela ande pire žitnice a e pleva čhudela ande jag savi phabola večno. ¹⁸ Thaj but kasave opomene o Jovano phendas e themešćethaj navestilas lende e bahtali nevimata. ¹⁹ A o Herodo vladari, kas o Jovano ukorisarda zbog e Herodijada, e romnja savi sas prvo lešće phralešći, thaj pale sa bilačhimat kaj ćerda o Herod; ²⁰ Thaj pale sa još vi e Jovane čhuda ande tamnica. ²¹ Dok o Jovano bolelas sa e them, boldape vi o Isus. Dok molisajlo, putajlo o nebo, ²² Thaj fuljisto pe leste o Duho Sveto ande golubesko obluko, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas:” Tusan mungro volime čhavo, tusan pe mungri bah!” ²³ Kana počnisardas te služil e Isuse sas katar trjanda brš, inćarelaspe kaj si o Isus e Josifesko čhavo, a o Josiv sas čhavo e Elijesko čhavo, ²⁴ A o Eli sas e Matatesko čhavo, a o Matat e Levijesko čhavo, a o Levi sas e Malkijesko čhavo, o Malki sas e Janjijevesko čhavo, o Janjiv e Josifesko, ²⁵ O Josif sas e Matatijasko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos sas e Nehemijasko čhavo, o Nehumija sas e Hesijesko čhavo, o Hasija sas e Negajesko, čhavo, ²⁶ o Negaj sas e e Mahotesko čhavo, o Matah sas e Matatijesko čhavo, o atatija sas e Semijaskočhavo, o Sem sas e Joseheskočhavo, o Joseh sas e Jodasko čhavo, ²⁷ o Jod sas e Johanesko čhavo, o Johan sas e Resasko čhavo, a o Reso sas e Zorababelesko čhavo, o Zurababel sas e Salatijesko čhavo, o Salatija e Nerijasko čhavo, ²⁸ o Ner sas e Malakisajsko, o Malkije sas e Adijasko, čhavo, o Adija sas e Kozamesko čhavo, o Kozmo sas e Elmadesko čhavo, o Elmad sas e Adijesko čhavo, o Adija sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadesko čhavo, o Elmadam sas e Eresko čhavo ²⁹ o Er sas e Jošuesko čhavo, o Jušua sas e Elizaresko čhavo, o e Elizar sas e Jorimesko čhavo, Jorm sas e Matatesko

čhavo, o Matart sas e Levijesko čhavo, ³⁰ o Levi sas e Šumunesko čhavo, o Šimun sas e Judaskočhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif sas e Jonamesko čhavo, o Jonam sas e Elijakimesko čhavo, ³¹ o Elijakim sas e Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menesko čhavo, o Mena sas e Matatesko čhavo, o Matata sas e Nataneskočhavo, o Natan sas e Davidesko čhavo, ³² o David sas e Jišajesko čhavo, o Jišaj sas e Obedevesko čhavo, o Obad sas e Boazesko čhavo, o Boaz sas e Saliesko čhavo, o Sala sas e Nahonesko čhavo, ³³ o Nahon sas e Aminabadesko čhavo, o Aminabad sas e Adminesko čhavo, o Adim sas e Arnjijesko čhavo, o Arni sas e Herneko čhavo, o Herson sas e Peresesko čhavo, o Peressas e Judasko čhavo, ³⁴ o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas e Izakosko čhavo, o Izak sas e Avraamesko čhavo, o Avram sas e Tarinesko čhavo, o Tar sas e Nahoresko, ³⁵ o Nehon sas e Sarugesko čhavo, o Serug sas e Reguasko čhavo, o Reu sas e Petresko čhavo, o Petar sas e Eberesko čhavo, o Eber sas e Šalesko čhavo, ³⁶ o Šel sas e Kenanesko čhavo, o Kenan sas e Arpakšadesko čhavo, o Arpakšad sas e Šemesko čhavo, o Šem sas e Noasko, o Noa sas e Lamekesko čhavo, ³⁷ o Lemak sas e Matušalesko čhavo, o Matušel sas e Henokesko čhavo, o Henok sas e Jeredesko čhavo, o Jerad sas e Mahalesko čhavo, o Mahal sas e Kenanesko čhavo, ³⁸ o Kenan sas e Enošesko čhavo, o Enoš sas e Šetesko čhavo, o Šet sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4

*O beng probilas e Isuse**(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

¹ O Isus, pherdo Sveto Duhosa, boldape katar e reka Jordan, thaj indardale o Sveto Duho e pustinjava, ² thaj štarvardeš des probilasle o beng, thaj khanči či hala pale godola đesa a kana pherdile godola đesa vo bokhajlo.

³ A o beng phendas lešće: “Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te postanisarel mangro.”

⁴ A o Isus phendas lešće: “Ando Sveto lil ačhel ramome: 'Či trail o rom (manuš) samo katar o mangro.'”^{*} †

⁵ Indardale o beng pe vuči gora thaj sikada lešće sa e carstvirja akale themešće ando treno e jakhako. ⁶ Thaj phendas lešće o beng: “Tuće dava sa akaja vlast thaj e slava lendi, kaj si mande predaime, thaj me šaj te davala kašće me kamav. ⁷ Ako peres pe koča angle mande thaj slavisman, avela sa čiro.”

⁸ A o Isus phendas lešće: “Ando Sveto lil ačhel ramome: 'De koča thaj slavisar samo e Gospode čire Devlese, thaj jedino lešće služisar.’”[‡]

⁹ Thaj o beng indardale ando Jerusalem, thaj čhutale po vrho e Hramosko, thaj phendas lešće: “Ako san Čhavo e Devlesko, huti katar tele, ¹⁰ kaj ando Sveto lil ačhel ramome: 'Pale tute kaj pire andelende zapovedila te len sama pe tute'

¹¹ thaj: 'pe vas indarenatut te či pećes varekaj će pungresa ando bar.’” §

¹² A o Isus phendas lešće: “Ramome si: 'Na probisar e Gospode e čire Devle.’”^{*}

¹³ Thaj kana o beng završisarda te probilasle, đelotar lestar pale vasesošči vrjama.

*O Isus boldape ande galilejako krajo**(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ O Isus boldape ande e galilejako krajo pherdo e Sveto Duhošće silava thaj o glaso pale leste buljardape pe sasto godova krajo. ¹⁵ Sikavelas pe lende sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale leste.

*O Isus sas tradino andar o Nazaret**(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

^{*} 4,4 Akava si citato andar 5. Moj. 8:3 † 4,4 Ando Matej 4,4 ačhel: “Ramome si či trail o rom (manuš) samo katar o mangro, nego katar svako alav savo inkljel andar e Devlesko muj.” ‡ 4,8 Akava si citato andar Pnz 6:13 § 4,11 Akava si citato andar Psalam 91,11, 12 * 4,12 Akava si citato andar Pnz 6:16

¹⁶ Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj barjilo, thaj pe piro obiĉajo ando savato dija ande sinagoga, thaj uštilo te ĉitol. ¹⁷ Dinele e knjiga† katar o prorok Isaija, putarda e knjiga thaj arakhla o than kaj si ramome:

¹⁸ “O Duho e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro ŝoro e uljeja‡ thaj biĉhaldama, te anav e bahtali nevimata e ĉorende, biĉhaldama te propovedisarav e phanglende kaj avena mukle, thaj e korende kaj diĉhena, e zarobimende kaj avena oslobodime

¹⁹ thaj te proglasisarav o brš milosti e Gospodesko”.§

²⁰ Phandada e knjiga, dijala ko sluga thaj beŝlo te sikavel, a savora save sas ande sinagoga diĉhenas pe leste. ²¹ Thaj poĉnisarda te phenel lende: “Aĉes akava Lil savo aŝundine tumare kanence pherdilo.”*

²² Savora phenenas sa maj ŝukar pale leste, thaj divinaspe e ŝukar alavende kaj inkljenas andar lesko muj, thaj phenenas: “Naj li a kava o ĉhavo e Josifesko?”

²³ Askal phendas lende: “Tumen mande bi sumnjako mothona akaja poslovica: 'Doktorina! Sastar korkoro tut!' Ĉer vi akate ande ĉiro gav kaj barjilan so aŝundam kaj ĉerdan ando Kafarnaum.” ²⁴ Askal nastavisarda te mothol: “Ĉaĉes phenav tumende: 'Nijek proroko ĉi laĉhe avilo ande piro gav kaj barjilo.’” ²⁵ A ĉaĉes phenav tumende: 'But udovice sas ando Izraelo ande vrjama kana saso Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj ŝov ĉhon thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelsko. ²⁶ Ali nijeĉhaĉe lendar nas biĉhaldo o Ilija osim varesoŝe udovicaĉe ando gav Sarepto, savo sas ande Sidonsko krajo. ²⁷ Thaj but gubavcurja sas ando Izraelo pale vrjama kano sas o Jelisej proroko ali ni jek lendar ĉi ŝladilo nego samo o Nemano Sirijco.’”

²⁸ Thaj savora ande sinagoga zurale holjajle kana aŝundine akava. ²⁹ Uštile thaj tradinele avri andar o gav, thaj inĉardinele po vrho e gorako kaj sas sazidome lengo gav te ĉudenles opral. ³⁰ Ali vo nakhlo maŝkar lende thaj ĉelotar.

O Isus tradel e neĉiste duhon (Mk 1,21-28)

³¹ Thaj avilo ando galilejsko gav savo sas akhardolas Kafarnaum, thaj sikavelas len savatone. ³² A von ĉudinaspe leŝĉe naukaĉe kaj lesko svato sas pherdo sile. ³³ Ande sinagoga sas varesosko manuŝ ande savo sas neĉisto duho e bendesko, vo ĉhutas muj zurale glasosa: ³⁴ “So kames amendar, Isuse Nazareĉanona? Avilan te upropastis amen? Džanavtu, ko san. Tu san o Sveco e Devlesko.” ³⁵ A o Isus zapovedisarda leŝĉe: “Umuknisar thaj inklji andar leste!” O beng haradale angle savorende, inkljisto andar leste, thaj ni cara ĉi naudisardas leŝĉe.”

³⁶ Savora sas zaĉudime thaj phenenas jek avreŝĉe: “Sosko si godova svato, te e vlastosa thaj e silasa zapovedisarel e neĉiste duhonende, thaj von inkljen avri?”

³⁷ Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana.

O Isus sastarel e Simoneŝĉe sokra (Mt 8,14-15; Mk 1,29-31)

³⁸ Kana inkljisto andar e sinagoga, dija ande Simonesko ĉher. E Simoneŝĉe sokra astardas e bari groznica, pa zamolisardine les te sastarel lat. ³⁹ Vo bandilo pe late thaj zapovedisardas e groznicaĉe te muĉelat thaj e groznica nestanisarda. Voj odma uštili thaj poĉnisarda te sluŝilen.

O Isus sastarel e buten nasvalen (Mt 8,16-17; Mk 1,32-39)

† 4,17 svitak*** ‡ 4,18 Akava pojam “makhlas lesko ŝoro e uljeja” znaĉil kaj o Del varekas odabirisarda pale varososte. Pe gadŝikani ĉhib phendasas pe “pomazanje”. § 4,19 Akava si citato andar Izaija 58:5-6; 61:1-2 * 4,21 O Isus akate objavisajlo kaj avilo sago o Mesija. 4,26 1 Kr 17. 4,27 2 Kr 5,1-14.

⁴⁰ Kana nakhlas e savatosko đes, † sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenas len leste, a vo pe savorende čholas pe vas, thaj von sastonas. ⁴¹ A vi e benga inkljenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: “Tu san Čhavo e Devlesko!” A vo pretilas lenđe thaj zabranisardas lenđe te na ćeren svato, kaj von džanenas kaj si vo o Hristo.

⁴² A kana avilo o đes, inkljisto thaj đelotar po pusto than. A o them rodasle, avile leste thaj kamline te ačhaven les te na džaltar lendar. ⁴³ A vo phendas lenđe: “Vi aver gavende trubul te anav e bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhaldaman.”

⁴⁴ Thaj nastavisarda te propovedisarel pe sinagoge e judejske.

5

O Isus akharel e sikavnen te sledinle

(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Jekhvar dok o Isus ačhelas ko galilejako jezero*, o them spidelaspe pe leste te ašunen o alav e Devlesko. ² O Isus lijasama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala, andar save inkljistine e ribarja thaj thovenas pire mreže. ³ Thaj dija ande jek katar o čamco savo sas e Simonesko, thaj zamolisardas les te spidenles cara majdur katar e obala. Bešlo andre thaj počnisardas te sikavel e theme andar o čamco.

⁴ A kana ačhilo te ćerel svato, phendas e Simonešće: “Otplovisar ande dubine, thaj čhude e mreže ćire thaj lovisar.”

⁵ A o Simon phendas lešće: “Sikavneja! Sasti rjat trudisajlam, thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda phenes, čhudava e mreža.” ⁶ Kana ćerdine godova, astardine but mače, gajda kaj pharjonas e mreže lenđe. ⁷ Dine znako pe drugorende ando aver čamco te aven te pomažinenlen. Kana von aviline, pherdine e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisdardine.

⁸ A kana dikhlas o Simon Petar, pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj phendas: “Džatar mandar, Gospode! Me sem bezehalo rom (manuš) (manuš).” ⁹ Thaj sas ando čudo vo thaj sa save sas lesa zbog e bute e mače kaj astardas. ¹⁰ A gajda vi o Jakov thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješće thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus phendas e Simonešće: “Nadara. Katar akana e manušen lovisareja.”†

¹¹ Thaj crdine e čamcurija pe phuv, mukline sa, thaj teljardine pale leste.

O Isus sastarel e rome katar e guba

(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek rom (manuš) savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujese pe phuv, thaj zamolisardale alavenca: “Gospode! Te kames šaj te šlavesman katar e guba.”

¹³ Vo čhuta po vas pe leste, thaj phendas: “Kamav, šlvtu!” Thaj e guba odma peli lestar. ¹⁴ Thaj o Isus zapovedisardas lešće te na phenel khonikašće, nego dža thaj sikavtu e rašaješće, thaj prinesisar ćiri žrtva palo ćiro šlaipe, sar zapovedisarda o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušende.

¹⁵ O glaso pale leste još majbut buljolas, thaj but o them ćidelaspe te ašuneles thaj te sastarelen andar lenđe nasvalimata. ¹⁶ A vo đelotar ande pustinja te molilpe e Devlešće.

E Isuse si vlast te jartosare e bezeha

(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Jek đes dok vo sikavelas, bešenas lesa e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar save aviline andar e sa e gava galilejske thaj e judejske thaj andar o Jerusalem, a e sila e Gospodešći sas lesa te sastarel e nasvalen. ¹⁸ Askal aviline varesošće roma (manuša) save indarenas pe nosilje e rome savo sas lino‡, rodine te anenle andre thaj te čhonle anglo

† 4,40 Doslovno ramome: “A kana pelo o kham” * 5,1 Genisaretsko jezero si aver alav palo Galilejako jezero.

† 5,10 Katar akana e manušen lovisareja. O Isus akate phendas e Petrešće kaj katar akana indareja o alav e Devlesko e manušende. ‡ 5,14 Lev 14,2–32. † 5,18 O manuš bango katar o šoro đi ke pungre.

Isus. ¹⁹ Kana zbog o but o them naštik dine lesa andre, linepe po krovo e čheresko thaj kroz o krovo muklinele tele zajedno e nosiljasa maškare anglo Isus. ²⁰ A vo kana dikhla o paćipe lengo, phendas lešće: "Romeja (Manuđeja***)! Jartime si tuće će bezeha." ²¹ E fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te gndisaren thaj ande peste te phenen: "Ko si akava kaj hulil po Del? Ko šaj te jartosarel e bezeha osim o jedino Del?"

²² A o Isus džangla lenđe gndimata, thaj phendas lenđe: "Sostar gajda gndin ande tumare ile? ²³ So si maj loće te phenelpe: 'Jartime si tuće će bezeha' ili te phenelpe: 'Ušti thaj phir'?'[§] ²⁴ Nego te džanen kaj e Čhave e Romešće si vlast pe phuv te jartosarel e bezeha..." Askal phendas e linešće: "Tuće phenav: 'Ušti, le će nosilje thaj džatar tuće čhere!'" ²⁵ Vo odma uštilo angle lende, thaj lija pe soste pašljolas, thaj đelotar pire čherešće thaj hvalilas e Devle. ²⁶ Savora sas ando čudo, thaj slavinas e Devle, thaj pherde dar phenenas: "Čudurja ađes dikhlam!"

O Isus akharel e Levije (Mateje)

(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

²⁷ Pale godova o Isus inkljisto, thaj dikhla e careniko alavesa Levije kaj bešel pe carina, thaj phendas lešće: "Ajde pale mande." ²⁸ O Levije mukla sa, uštilo thaj teljarda pale leste.

²⁹ Pale godova o Levije pripremisarda lešće ande piro čer bari gozba. Leja pale sinija bešenas but carenikurja thaj vi aver manuša. ³⁰ Askal e fariseja thaj lenđe sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te mrmljan pe leste thaj phendine lešće učenikonenđe: "Sostar han thaj pijen e carenikonenca thaj e bezehalenca?"*

³¹ A o Isus phendas lenđe akaja izreke: "Či trubun e saste doktore nego e nasvale'. ³² Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e bezehalen te boldinpe katar lenđe bezeha ko Del."

E Isus phučen palo post

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Von askal phendine lešće: "Sostar e Jovanešće učenikurija često postin thaj molinpe, isto gajda vi e farisejende učenikurija, a čire či postisaren nego han thaj pijen?"

³⁴ A o Isus phendas lenđe: "Šaj traden e svaturjen te postisaren kana si o džamutro (mladoženja) lenca? ³⁵ Nego avela o đes kana otmina lendar e džamutro (mladoženja), thaj askal postina ande godola đesa.

³⁶ O Isus phendas lenđe još jek usporedba: "Khonik či čhinel e kotora katar o nevo gad te suveles pe purano. Ako godova čerel, o nevo gad čhindola, a e purane gadešće či ačhel o kator katar o nevo gad.

³⁷ Thaj khonik či čhol e nevi mol ande purani morčhaći trijasta, kaj e nevi mol pharavela la, thaj e mol čhordola, a e morčhaći trijasta propadnila.†

³⁸ Nego e nevi mol ande nevi morčhaći trijasta trubul te čholpe.

³⁹ Thaj khonik ko pijel e purani mol, čikamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlačhi."‡

6

O Čhavo o Romesko si majbaro katar o savato

(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

§ ^{5,23} Maj loće si te phenelpe "Jartime si tuće će bezeha" zato kaj e jartime bezeha naštik te dičhenpe. * ^{5,30} E fariseja phenenas pale sa okolo save či inčerenas e Mojsijesko zakono kaj si bezehale. † ^{5,37} Kana e drak delas vras te čerdo e nevi mol askal buljolas, thaj pharadas e purane morčhani trijasta kaj von majbut naši buljonas. ‡ ^{5,39} Akaja metafora čhol ando kontrast purano sikavipe vjerske vođengo e neve Isusošće sikavipeja. Poanta si e rome save sićile po purano sikavipe, von čikamen e Isusesko nevo sikavipe.

¹ Jek savato, kana o Isus načhelas maškar e njive, lešće učenikurija trgonas o điv e vastenca thaj hanas.* ² A varesave katar e fariseja phendine lenđe: “Sostar ćeren so naj mukhlo te ćerelpe ande e Mojsijasko zakono savatone?”†

³ A o Isus phendas lenđe: “Zar či čitosardine ando Sveto Lil kova so ćerda o David kana bokhajlo, vo thaj kola kaj sas lesa? ⁴ Kana dija ando ćher e Devlesko, thaj lijas e mangre save sas posvetime, hala thaj dija vi kolende save džanas pale leste. A khonik pe Mojsijasko zakono čitromajas te hal osim e rašaja.” ⁵ Thaj phendas lenđe: “Isto gajda, o Čhavo e Romesko si majbaro vi katar o savato.”

O Isus sastarel savatone

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ A jek aver savato o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a kote sas o rom (manuš) savesko desno vas sas šuko.

⁷ E farizeja thaj e sikavne e Mosijejšće zakonestar inćarenas pe jakha pe leste te dičen dali sastarela ando savato te došarenle. ⁸ A vo džangla e gndimata lenđe, thaj phendas e romešće (manušesće) šuće vastesa: “Ušti thaj ač maškaral.” A vo uštilo thaj ačhilo maškaral. ⁹ A o Isus phendas lenđe: “Te phučavtumen: “So si muklino savatosa te ćerelpe, lačhipe ili bilačhipe? Te spasilpe o trajo ili te hasarelpe?” A von samo ačhenas. ¹⁰ Dikhlas pe lende savorende thaj phendas e romešće (manušesće) e šuće vastesa: “Inćar čo vas.” A vo ćerda gajda thaj o vas lesko postanisardas sasto sago vi aver. ¹¹ Akala e fariseja thaj e sikavne e Mojsijejšće zakonestar holjajle thaj dinepe svato maškar pende so te ćeren e Isuseja.

O Isus akharel e apostolen

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Ande godoja vrjama delo o Isus pe gora te pomolilpe. Kote ačhilo sasti rjat thaj molilas pe e Devlešće. ¹³ Thaj kana avilo o đes, akhardas e učenikonen piren, thaj izabirisarda maškarlende e dešudujen, thaj akhardalen apostolurja: ¹⁴ E Simone (saves o Isus dija alav Petar), thaj e Andreja e phrale lešće, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, ¹⁵ e Mateje thaj e Toma, e Jakove e Alfejevešće thaj e Simone (savo sas pobunjeniko), ¹⁶ e Juda e Jakovešće, thaj e Juda Iskariotešće (savo izdaisardale).

Blago okolende save pouzdinpe ando Del

(Mt 4,23-5,12)

¹⁷ Pale godova o Isus fuljisto lenca tele thaj ačhile po ravno than. Kote sas vi o bara brojo lešće učenikurija thaj o silno them andar o krajo e judejako, andar o Jerusalimo, andar o Tiro thaj andar o Sidon e gava po more. ¹⁸ Von aviline te ašunenles thaj te sastarelen katar lenđe nasvalimata, a avenas vi okola saven mučisarenas e bilače duhurja, thaj o Isus oslobodilas len. ¹⁹ Thaj sa o them rodelas te čhon pe vas pe leste, kaj andar leste inkljelas e sila thaj von sa sastonas.

²⁰ Vo dikhla pe pire učenikurija thaj phendas:

“Blago tumenđe save sen čore, kaj si tumaro o carstvo e Devlesko.

²¹ Blago tumenđe save sen akana bokhale, kaj čaljona.

Blago tumenđe kaj roven akana, kaj asana.

²² Blago tumenđe kana e roma (manuša) mrzana tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilače, zbog godova kaj sledin e Čhave e Manušesće.

²³ Aven bahtale ande godova đes thaj ćhelen, kaj dik, bari si tumari poćin ando nebo. Kaj sa godova bilačhipe isto gajda amaro them ćerelas amare prorokonende ande lenđe vrjama.

* 6,1 Ande godoja vrjama ande Mojsijasko zakono, ako dromesa trgosardanas vareso samo gaći te has godova či značilas kaj čhores (dikh ando 5. Mojs. 23:25). 6,1 5. Mojs 23,25. † 6,2 E Fariseja smatrinas vi e majcikni bući savatone kaj si nezakonito gajda vi akava so ćerenas e učenikurija — morenas o điv palmenca thaj hanas. 6,3 1. Sam 21,1-6. 6,4 1. Sam 21,1-7.

²⁴ Ali teško tumende save sen akana barvale, kaj več primisardine e uteha tumari.

²⁵ Teško tumende kaj sen akana čajle, kaj bokhavona.

Teško tumende kaj asan akana, kaj rovena thaj tuguina.

²⁶ Teško tumende kana savora lače phenena pale tumende, kaj isto gajda amaro them ćerelas amare hohamne prorokurlja ande lende vrjama.”

Aven bare ileja okolende save mrzantumen

(Mt 5,38–48; 7,12)

²⁷ “Ali tumende save ašunen phenav: Volin e dušmajen tumaren! Lačhipe ćeren okolende kaj mrzantumen! ²⁸ Blagoslovisaren o kolen kaj dentumen romaja! Molintumen e Devlešće pale kola kaj vredontumen. ²⁹ Ako vareko pećeltu pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako vareko lijas ćiro ogrtači, dele vi ćiro gad. ³⁰ Ko mandel tutar, deles. A kolestar kaj otmil ćiro na rode palpale. ³¹ Thaj askal, sar kaman te ćeren e manuša tumende, gajda ćeren vi tumen lende.

³² Thaj ako volin samo okolen kaj tumen volin, sošći avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale† volin samo o kolen save len volin. ³³ Thaj ako ćeren lačhipe samo okolende kaj tumende ćeren lače, sošći avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale ćeren gajda. ³⁴ Thaj te den udžile samo okolen katar save ažućaren te bolden tumende, sošći avela tumari poćin? Kaj vi e bezehale den e bezehalen udžile te šaj palem dobin palpale.‡

³⁵ Volin tumare dušmajen, ćeren lende lačhipe, den len udžile thaj na ažućaren khanči te bolden tumende. Ako gajda ćerena, avela bari tumari poćin, thaj avena čhave* e Majbarešće,† kaj si vo lačo čak vi okolende kaj si nezahvalne thaj vi e bilačhende. ³⁶ Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad bare ileja.

O Isus sikavel te na avas licemerne

(Mt 7,1–5)

³⁷ Na sudisaren, thaj či sudilape tumende. Na osudisaren thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartolape tumende. ³⁸ Den, thaj dela pe tumende. Čhordola pe tumende ande angalja‡ lachi mera, nabime, ćhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava merisaren kasavijava vi tumende merilape.§

³⁹ Thaj phendas lende e paramiči: “Šaj li o koro e kore te vodil? Či li perena liduj ande hv? ⁴⁰ Naj o ućeniko majbaro katar piro sikavno. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago vi o sikavno lesko.*

⁴¹ Sostar dićhes e kaštešći prušuk ande jak će phralešći, kana či haćares o baro kaš ande ćiri jak? ⁴² Sar šaj phenes će phralešće: 'Phrala, ažućar te inkalav e kaštešći prušuk savo si ande ćiri jak', kana ni korkoro či haćares o baro kaš ande ćiri jak? Licemernona! Maj sigo inkal o baro kaš andar ćiri jak, thaj majlače dićheja e kaštešći prušuk te inkales andar će phralešći jak.”

‡ 6,32 Varekana o alav bezehale koristinas e verske vođe (e manuša poput e fariseja thaj e rašaja) pale manuša save či inćarenas o zakon gajda sago kaj e fariseja gndisardine kaj trubun. Također koristilaspale pale manuša save smatrinaspale maj bare bezehale katar aver manuša. Naprimer, bezehalen smatrinaspale e fariseja e poreznikonen thaj e bludnikonen.

§ 6,34 E bezehale denas udžile love samo o kole manušen pale save džanenas kaj šaj boldena lende kana lende trubula.

* 6,35 avena čhave e Majbarešće značil te aveltut e Devlešće osobine (sago kaj si: ljubav, blagost, lačhipe, vernost, krotkost, suzdržljivost; dih Gal 5,22–23) thaj o ponašanje slično sago e Devlesko. † 6,35 Majbaro si o naziv palo Del thaj phenelpale pale e Devlešći veličina thaj lesko autoriteto. Značenje akale alavesko si slično sago o značenje

“Svevišnji” ili “Najvrhovnije biće” ili “O Del savo si majbaro katar sa”. Čhave e Majbarešće značil čhave e Devlešće savo si Majbaro. Postojil samo jekh Del. ‡ 6,38 Okova savo ćidel o zrno ćerdasas trjastica ili pošći ande naborurja ande savi čholas o điv thaj indarelas pešće ćhere. § 6,38 Sago o velikodušno trgovco savo trguil e đivesa nabijil

o điv ando gono thaj ćhinol les thaj čhol andre gaći te prelivilpes, gajda o Del velikodušno dela tumen. * 6,40 O rom moraš te avel oprezno kana odabirisarel pire sikavne, kaj postanila sago lesko sikavno. Ako o sikavno pogrešno sikavel (kaj si duhovno koro), avela zavedime vi o ućeniko.

*Sova si pherdo ilo godova inkljel po muj**(Mt 7,17-20; 12,34-35)*

⁴³ Lačo kaš či bijanel bilače plodurja, thaj bilačo kaš či bijanel lače plodurja. ⁴⁴ Kaj svako kaš pe piro plodo pindžarepe. Kaj e smokve thaj e drak či kušenpe katar e kangre. ⁴⁵ Lačo manuš, andar e lači riznica pire ilešči inkalel lačhipe, a o bilačo manuš andar e riznica bilače ilešči inkalel o bilačhipe, kaj andar o muj inkljel sova si pherdo o ilo.

*O godaver si pačivalo e Isusešće alavende**(Mt 7,24-27)*

⁴⁶ “Sostar akharenaman: 'Gospode! Gospode!' a naj sen pačivale kolešće so phenav tumende? ⁴⁷ Sikavava tumende pe kaste anel svako savo avel mande, ašunel e alava mungre thaj si pačavilo mungre alavende: ⁴⁸ Slično si sago manuš savo gajda čerel o čer: hanada handuk thaj postavisarda o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o paj navalisarda po čer, ali naštik haradasle kaj sas lače sagradime.

⁴⁹ A kova savo ašundas mungre alava a naj pačavilo mungre alavende, vo si sago o manuš savo vazdas piro čer pe phuv bi temejesko, pe savo navalisarda o paj, odma harada o čer, thaj katar godova čer nastanisarda bari ruševina.

7

*E kapetanesko pačipe**(Mt 8,5-13; Jn 4,43-54)*

¹ Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando o gav Kafarnaum. ² Varesavo rimsko kapetano* sasle robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drago. ³ A kana o kapetano ašundas palo Isus,† bičhaldas lešće e jevrejske starešinen,‡ thaj molisardale te avel te sastarel lešće robo. ⁴ A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavenca: “Zaslužisarda te čeres lešće godova ⁵ kaj volil amaro them, thaj vo vazdas amende e sinagoga.”

⁶ A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko čer, bičhalda o kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: “Gospode! Na trudiartu, kaj najsem dostojno te des tale mungro krovo. § ⁷ Zato vi či inčaraman dostojno te avav angla tute, nego samo phen alav thaj sastola o sluga mungro. ⁸ Vi me sem manuš tele vlast thaj siman tale mande vojnukurja. Thaj kana phenav ječešće: “Dža!”, vo džaltar. Thaj kana phenav averešće “Av!”, vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: “Čer godova!”, vo čerel.*

⁹ A kana godova ašundas o Isus, začudisajlo e kapetanošće thaj boldape ko them savo džalas pale leste thaj phendas: “Phenav tumende: Ke nijekh Izraelco či arakhlem gači pačipe!”†

¹⁰ A kana kola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldinepe čhere, arakhline e robo kaj si sasto.

O Isus vazdel andar e mule e udovicaće čhaves

¹¹ Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain.‡ Džanas pale leste učenikurija thaj o buto them. ¹² Kana avilo paše ke gavesko vudar, dik, upravo inkalenas e mule te prahonle, e čhave jedinco pe dejaće, savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav.

* 7,2 O kapetano si manuš savo zapovedil pe šel vojnukurja. † 7,3 O kapetano ašundas kaj o Isus sastardas e bute theme, thaj kaj si vo paše odnosno kaj boldapes ando Kafarnaum. ‡ 7,3 O Isus sas židovo a o kapetano nas, pa o kapetano gndisardas kaj o Isus maj rado uslišila e molba ako o židovo zamolisardasas les. Uglavno, e židovurja thaj e rimske vojnukurja sas dušmaja. § 7,6 E židovurja či dinesas andre ando čer savo nas židovsko te na aven nečiste anglo Del. * 7,8 Baš sago kaj si e kapetano autoriteto te naređuil e vojskaće, gajda si e Isusese autoriteto te naredisarel e nasvalimašće te nestanil. † 7,9 O Isus očekuisardasas te e židoven avel kasavo pačipe, ali nas len. Vo či očekuisardasas katar okola save nas židovurja te avelen kasavo pačipe, a palem akale rome sas. ‡ 7,11 A kava si paše pašo than kaj o proroko Jelisej vazdas andar e mule e čhave e dejaće jedinco, šelunca brša majsigo (dik 2. Car 4,8-37).

¹³ Kana dikhlala o Gospod, sažalisajlo pe late thaj phendas laće: “Na rov!” ¹⁴ Pale godova avilo ko mohtoš, čhuta pe vas pe leste, thaj o kola kaj inđarenas le ačhiline. A vo phendas: “Čhaveja, tuće phenav: Ušti!”

¹⁵ O mulo vazdape, bešlo thaj počnisarda te ćerel svato. A o Isus dijale lešće dejaće.

¹⁶ A savora zadivisajle thaj počnisardine te hvalin e Devle alavenca: “Baro proroko avilo maškar amende!”, thaj: “O Del avilo ando pomoć pire themešće!”*

¹⁷ Thaj godova glaslo pale leste buljilo pe saste Judejske krajurja thaj pe sasti okolina.

*O Isus ćerel svato palo Jovano savo bolel
(Mt 11,2-11)*

¹⁸ E Jovanešće učenikurija javisardine Jovanešće† sa so o Isus ćerdas. A vo akharda pe dujen učenikonon ¹⁹ thaj bičhaldalen ko Gospod te phućenle: “Da li san tu okova saves obećisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažućaras averes?”‡

²⁰ Kana akala duj manuša aresline leste, phendine: “O Jovano savo bolel bičhaldamen tute te phućas tut: 'Da li san tu okova saves obećisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažućaras averes?’”

²¹ O Isus baš ande godova časlo sastarelas e buten katar e razne nasvalimata, muke thaj katar e bilače duhurja, thaj e bute korende boldas o vido. ²² A o Isus phendas lende: “Džan thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhlene thaj so ašundine: e kore dićen, e bande phiren, e gubave šlavenpe, e kašuce ašunen, e mule ušten, a e čorendeš propovedilpe e Bahtali nevimata.* ²³ Blago okolešće savo či uvredilpe zbog mande.”

²⁴ A kana đeletar e učenikurija e Jovanošće, o Isus počnisarda te phenel e bude themešće palo Jovano: “So inkljistine ande pustinja te dićen? E trska, savja ljuljil e bavlal?† Na! ²⁵ So dakle inkljistine te dićen? Rome savo lija pe peste barvale drže? Na! E manuša save inđaren pe peste šukar drže thaj trajin ando raskoš si ande carošće dvorurja. ²⁶ So dakle inkljistine te dićen? E Proroko? Ej, me phenav tumende, vi majbut katar o proroko. ²⁷ Kaj si vo okova pale savo o Del phendas ando Sveto lil: 'Ake me bičhalav mungre glasniko angle ćiro muj savo lačharel ćiro drom angle tute.'

²⁸ Kaj phenav tumende: Nijek bijando katar e manušnji naj majbaro katar o Jovano, a o majcikno ando carstvo e Devlesko si majbaro lestar.‡

*E mudre prihvatisaren e Isusesko thaj e Jovanesko sikavipe
(Mt 11,12-19)*

²⁹ Kana sa o them, thaj vi e carenikurja, save sas bolde e Jovanešće boldimasa, ašundine e Isuse sar ćerel svato, priznajisardine kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. ³⁰ Naprotiv e farizeja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonešće čakamline te bolelen o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende.

§ 7,14 mohto Ando godova vrjama, e mohte či izgledinas sago kaj si ađes, nego sas nosilja savjensa inđarenas e mule samo džiko limori. * 7,16 E roma verovatno gndisardine kaj sas o Isuso baro proroko sago o Ilija ili o Jelisej, jedine duj roma ando Purano Savezo save vazdine varekas andar e mule (1. Car 17,17-24; 2. Car 4,18-37). † 7,18 O Jovano savo bolelas sas ando phanglipe. ‡ 7,19 E židovurja očekuisarenas kaj o Mesija avela caro savo avela thaj spasila len katar e rimsko vlada. Či očekuisardine te avel samo duhovno spasiteljo. O Jovano pindžarelas o proročanstvo palo Mesija sago kaj phendas o Is 42,7; 61,1-2 (dik takode ando Lk 4,18-19). Gajda očekuisardas te o Isus postanisarel caro, thaj te e Jovane thaj e aver pravedne romen oslobodisarel andar o phanglipe, thaj te sudil thaj kaznil e romen save odbacisardine e Mesija (dik okova so phendas o Jovano ando Lk 3,9, 16-17), ali khanči katar godova još či dogodisajlo.

§ 7,22 e čorende O Isus anelas e Bahtali nevimata na samo e čorende, nego vi e duhovno čorende (dik Mt 5,3). * 7,22 Akala čudurja save o Isus ćerelas dokažisardine kaj si vo o Mesija, sago kaj o proroko Izaija predvidisarda ando Is 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. † 7,24 O Jovan savo bolel naj manuš savo lako predomislilpes, sago e trska savija lako pomirisarel e bavlal. 7,27 Mal 3,1 ‡ 7,28 O Jovano savo bolelas avilo te pripremisarel o drom palo Isus thaj pale Isusesko carstvo. Ali nakon so o Isus uspostavisardas piro carstvo, godova si, nakon so o Isus mulo, uskrnisardas thaj sas vazdino ando nebo, savora save paćan ando Isus silen blagoslovurja majbut katar o Jovano savo pripremisardas samo o drom majsigo nego so avilo o carstvo.

³¹ O Isus phendas: “Kasa te usporedisarav e romen akale naraštaješće? Kašće si slične?
³² Lenca si sago čhavrenca save či džanen sokamen bešen po sokako thaj jek avrešće čhon muj:

'Svirosardam tumende a tumen či čheldine!
 Đilabadam tumende tužaljke a tumen či i rujine!

³³ Gajda avilo o Jovano savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, aj tumen phenen: 'O beng si ande leste!' ³⁴ Avilo o Čhavo e Manušesko. Vi hal vi pije, a tumen phenen: “Dik, o manuš halapljivo thaj matarno, drugari e carinikongo thaj e bezehalengo.” ³⁵ Savora save prihvatim e Develešći mudrost sikaven kaj si voj čači.”[§]

O Isus šaj te jartosarel e bezeha
 (Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Jn 12,1-8)

³⁶ Varesavo farizejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O Isus dija ande farizejesko čher thaj lijas than pale sinija.* ³⁷ Kana ake avili varesošći manušnji savi sas bezehali ando gav. Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farizejesko čher, avili thaj andas† e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno pomast. ³⁸ Ačhili pale lešće pungre. Počnisarda te rovel thaj e jasvenca te thovel lešće pungre, a pe balenca te khoselen. Čumidelas len thaj mačhelas e pomasteja. ³⁹ Kana godova dikhla o farizeji savo akhardale ande piro čher, gndisarda ande peste: “Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošći si akaja manušnji, savi dirile, kaj si bezehali.”

⁴⁰ O Isus phendas lešće: “Simone, siman vareso te phenav tuće.”

A vo phendas: “Phen, sikavneja.”

⁴¹ O Isus nastavisardas: “Sas varesavo rom savo delas averende udžile love. Gajda sas duj džene save sas lešće udžile. Jek sas lešće udžile pandž šela denarja,‡ a aver pandžvardeš. ⁴² Sar naštik te boldine e love save sas lešće udžile, vo jartosarda liduj dženenđe. Savo lendar majbut volilale?”

⁴³ O Simun phendas: “Gndiv kaj okova savešće si majbut jartome.”

A o Isus phendas lešće: “Lačhe phenes.”

⁴⁴ Gajda boldape ke manušnji thaj phendas e Simunešće: “Dičhes akala manušnja? Dijem ande čiro čher, a tu ni paj či dijanman te thovav mungre pungre, a voj pe jasvenca thoda mungre pungre thaj pe balenca khoslalen.§ ⁴⁵ Tu či ni čumidanman, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre pungre.* ⁴⁶ Uljeja mungro šoro či makhlan, a voj pomasteja mungre pungre makhlas.† ⁴⁷ Zato, phenav tuće: 'Voj sikadas but ljubav kaj si laće jartome e but e bezeha, a maj cara ljubav sikadas okova savo si maj cara svesno kaj si lešće jartome lešće bezeha.‡.’” ⁴⁸ A o Isus phendas e manušnjaće: “Jartome si tuće čire bezeha.”

⁴⁹ A kola save sas pale sinija počnisardine te mothom maškar pende: “Ko akava gndil kaj si kaj vi e bezeha jartosarel?”

⁵⁰ A vo phendas e manušenjaće: “Zbog čiro pačipe tu san spasime. Dža ando mir e Devlesa!”

§ 7,35 Akava si e izreka savi o Isus primenisarel pe akaja situacija, verovatno te sikavelen te e mudre manuša razumin kaj či trubuine te odbacin e Isuse thaj e Jovane. * 7,36 O običaj sas pe gozbe save sas sago akaja večera te e muškarcurja udobno pašljon pe rig dok han. † 7,37 Ande godoja vrjama sas o običaj te čidelpes o them vi okola save naj akharde thaj te prisustvujin e gozbaće thaj te ašunen o govor, a te na han. ‡ 7,41 denarja Ande godova vrjama, jekh rimsko denari sas sago ades jekh dnevnic. § 7,44 Akava sas e osnovno odgovornost e domačinešći te pripravil o llavori e pajesa thaj o peškiri te šaj thoven pire pungre. * 7,45 E manušnji čumidelas e Isusešće pungre mesto lesko muj sago znako kaj but pokaisajli thaj ponizisajli. † 7,46 Akava sas o običaj kana dočekinas pe e posebne gosturja. E manušnji veoma počastisardas e Isuse godolesa kaj čerdas godova. Voj sikadas e poniznost godolesa kaj pomazisardas lešće pungre umesto lesko šoro. O Isus čhutas sago primer e Simunešće lošo gostoljubivost sago primer naspram okova so čerdas e manušlji pale leste. ‡ 7,47 Ando originalno teksto ramol: “Kaj cara volil okova kašće si cara jartomen

8

E manušnja sledin e Isuse

¹ Pale godova o Isus džalal andar o gav dži ko gav, thaj propovedilas thaj navestilas e Bahtali nevimata katar o carstvo e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja ² thaj varesošće romnja saven o Isus oslobodisardas katar e bilačhe duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija (andar e Magdala, andar savi tradas eфта benga), ³ e Jovana (manušnji e Huzašći e Herodošće upravitelješći), e Susana, thaj but aver save pomožisardine e Isuse thaj e dešudujen apostolen pire lovenca thaj okoleja so saslena.

O Isus mothol e paramiči palo sijači

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ A kana čidape o but them thaj avenas andar sa e gava ko Isus, vo phendas lenđe ande paramiči: ⁵ “Inkljisto o sijači te sijol o seme. Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom, thaj o them uštadale a e čiriknja aviline thaj halineles. ⁶ Aver pelo po bar, thaj tek so inkljisto, šučilo kaj nasle vlaga. ⁷ Aver palem pelo maškar e kangre, thaj e kangre tasadinele sar barjonas zajedno lesa. ⁸ Aver palem napokon pelo pe lači phuv, niknosarda thaj bijanda šeldrom majbut.” Phendas godova thaj čhuta muj: “Putaren tumare kan te svatisaren so ašundine!”

O Isus objasnisarel e paramiči palo sijači

(Mt 13,10-17; Mk 4,10-12)

⁹ E učenikurja phučlinele e Isuse so phenel godoja paramiči. ¹⁰ A vo phendas lenđe: “Tumen o Del dijas gođi te džanen e tajne e Devlešće carstvošće, a averenđe si dino samo ande paramiča, kaj ando Sveto lil ačhel ramome:

'te vi ako dičhen či primetisaren,

te vi ako čhon kan a či hačaren.'

¹¹ A akaja paramiči phenel: “O seme si sago o alav e Devlesko. ¹² Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša save ašunen o alav ali avel o beng thaj inđarel o alav e Devlesko andar lenđe ile te na pačan thaj te či spasinpe. ¹³ A okova seme savo pelo po bar godola si sago okola manuša save kana ašunen, bahtasa primin o alav, ali si sago e biljke koreno najlen. Godola varesošći vrjama pačan, a kana aven e kušnje von peren. ¹⁴ A okova seme savo pelo ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav ali još pe lengo drom e trajošće brige tasavenlen, e barvalipeja thaj akale trajošće nasladenca thaj či anen lačno plodo. ¹⁵ Okova seme savo pelo pe lači phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj inčarenle ando lačno thaj plemenito ilo thaj ustraisaren dok či anen plodo.”

Ko ašunel e Isusesko sikaibe barjola lesko duhovno hačaripe

(Mk 4,21-25)

¹⁶ “Khonikal kana del jag o stenka či čholes talo čaro niti talo kreveto, nego čhonles po stalko, te dičhen o svetlo okola save den andre. ¹⁷ Gajda vi sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno thaj inkljela po videlo. ¹⁸ Len sama sar ašunen, kaj kas si hačaripe delape lešće, a kas naj hačaripe, lelape lešće vi kova so gndil kaj sile.”*

Ko si e Isusešći dej thaj lešće phral

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Ko Isus aviline lešći dej thaj lešće phral, † ali katar o but o them naštik čerdine lesa svato. ²⁰ Vareko avilo thaj javisardas lešće: “Čiri dej thaj čire phral ačhen avri. Kamen

8,10 Is 6,9 * 8,18 Jasno si andar o konteksto kaj o Isus kate phenel palo razumevanje thaj palo pačipe. Akava značil: “Kas god si razumevanje avela les dino majbut razumevanje. Kas god naj razumevanje hasarela vi okova razumevanje kaj vo gndil kaj siles”, ili: “O Del omogučila okolende save pačan čače te hačaren još majbut. O Del prouzročila te okola save či pačan ando čačipe či hačaren ni okova cara so von gndin kaj hačaren.” † 8,19 Akava sas e Isusešće majterne phral _ aver čhave e Marijače thaj e Josifešće save sas bijande posle o Isus. Pošto e Isusesko dad si o Del, a lengo dad sas o Josif, von sas lešće opaš phra samo prekal e dej.

te dičentu.”²¹ O Isus phendas lenđe: “O kolen save ašunen thaj izvršisaren o alav e Devlesko smatriv kaj si mungri dej thaj mungre phral.”

O Isus smirisarel e oluja
(Mt 8,23–27; Mk 4,35–41)

²² Jek đes o Isus phendas pire dešuduj učenikonende: “Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošći.” O Isus thaj lešće učenikurja dine ande lađica thaj isplovissardine.²³ Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova muklape e oluja po jezero. E lađica počnisardas te pherelpes e pajesa a von arakhlinepe ande bari briga pale piro trajo.²⁴ Aviline ko Isus, džungadinele thaj čhutine muj: “Sikavneja, sikavneja, tasados!” Vo džungadilo, thaj zapovedisardas e bavlajaće thaj e valovende. Thaj e valurja smirisajle thaj nastanisarda tišina.²⁵ A o Isus phendas lenđe: “Kaj tumaro paćipe?” A von ande dar thaj ando čudo phučenaspes: “Savo si akava te zapovedisarel e paješće thaj e bavlajaće, a von te pokorisarenpe lešće?”

O Isus tradel andar o manuš e bilačhe duhonen
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Askal o Isus thaj lešće učenikurja otplovissardine pe obala ke gerasa, savo si pe koja rig katar o Galilejako jezero.²⁷ Dok o Isus inkljelas pe obala, avilo angle leste o manuš saves sas bilačhe duhurja, thaj već dugo či inđarelas e drze pe peste, niti trailas ando čher nego trailas ande limorja.²⁸ Kana o manuš ande savo sas e bilačhe duhurja dikhla e Isuse, čhudape angle leste thaj ande sasto glas o čhuta muj: “So kames mandar, Isuse, majbare Devlešće čhaveja? Molivtut na mučisarman!”²⁹ (Kaj o Isus cara majsigo zapovedisardas e bilačhe duhošće te inkljel andar godova manuš. Kaj već but vrjama o bilačo duho inčarelas les. Vi ako majsigo e stražarja inčarenas les phangle ande lancurja trgolas e lancurja thaj o beng inđarelas les ando pusto than.)

³⁰ O Isus pe godova phučlales: “Sar si čiro alav?” Vo phendas: “Majbut džene sam katar jek,”[‡] kaj ande leste dine e but e bengas.³¹ Thaj zamolisardine e Isuse te na naredisarel lenđe te džantar ando bezdan.[§]

³² A okote ande gora sas bari gomila bale save čarjonas. Askal e duhurja zamolisardine e Isuse te mučelen te den ande bale. Thaj vo muklalen.³³ Askal e bengas inkljistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale pojurisardine niz o brego ando jezero, thaj utopisajle.

³⁴ A kana dikhline okola kaj aračhenas e balen so sas, našline thaj razglasisardine pe gava thaj okoline so dikhline.³⁵ A o them inkljisto te dičhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e manuše andar savo inkljistine e bengas sar bešel dži ke Isusešće pungre, savo lijas pe peste e drze thaj sas gođaver, thaj darajle.³⁶ A okola save godova dikhline phendine averende, sar o Isus oslobodisardas e manuše ande savo sas e bilačhe duhurja.³⁷ Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e geresesko krajo te džaltar lendar kaj lijalen e bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale ande Galileja.

³⁸ A o manuš andar savo o Isus tradas e bengas zamolisarda e Isuse te šaj ačhel lesa, ali o Isus muklales te džaltar alavenca:³⁹ “Boldetu čhere thaj phen sa so čerda tuće o Del.” Vo delotar thaj razglasisarda pe sasto gav so čerda lešće o Isus.

O Isus sastarel e manušnjaja thaj vazdel e mule čhora
(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)

⁴⁰ A kana o Isus boldape palpale pe koja rig e jezerošći, maladale o them kaj željno ažučarenasle.⁴¹ Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, savo sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo pe pire kočas angle Isusešće pungre thaj molisardale te del ando čher lesko⁴² kaj sas po meripe lešći jedino čhej savja sas varekaj kater dešuduj brš.

[‡] 8,30 Legija Doslovno značil “zurale but.” Legija si rimsko vojno postrojba savi đinolas varekaj katar šov milje vojnikurja. Gaći sas bilačhe duhurja ande leste. [§] 8,31 bezdan savo si e tammica pale bengas.

Dok o Isus džalas ande Jairesko čher oko leste cícidelaspe sa o them katar sa e riga. ⁴³ A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla dija pe doktorja thaj khonik naštikarsarda te sastarela. ⁴⁴ Nakhli palal leste thaj astardape e čoškostar katar e Isusešči haljina, thaj o rat odma ačhilo latar. ⁴⁵ A o Isus phendas: “Ko astardape mungre haljinatar?” Savora počnisardine te braninpe, a o Petar phendas: “Sikavneja, o but o them cícideltu thaj spidelpa. aj tu phučes ko astardape pale mande.” ⁴⁶ A o Isus phendas: “Vareko astardape pale mande namerasa. Hačardem sar e sila inkljisti andar mande thaj vareko sastilo.” ⁴⁷ A e manušnjii dikhla kaj naštik garadol, sa ande dar avili thaj čhudape pe kočja angle leste thaj anglo sa o them phendas sostar astardape pale leste thaj sar odma sastili. ⁴⁸ A vo phendas laće: “Čhejo, čiro paćipe sastardatu. Dža ando miro!”

⁴⁹ Dok o Isus još čerelas svato e romnjaće, avilo vareko andar e Jairesko čher savosas vođa ande sinagoga čher e porukasa: “Muli či čhej. Na majbut mučisar e sikavne.” ⁵⁰ Ašunda godova o Isus thaj phendas: “Nadara! Samo paća thaj voj traila!” ⁵¹ O Isus dija ando čher, al khonikas či mukla te del lesa andre osim e Petre, e Jovane, e Jakove thaj e čhoraće dade thaj laće deja. ⁵² A savora save sas ando čher rovenas thaj žalinas pale čhori. A o Isus phendas lenđe: “Naroven! Či muli, nego samo sovel!”* ⁵³ A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. ⁵⁴ O Isus astardala palo vas thaj čhuta muj: “Čhoriye, ušti!” ⁵⁵ Thaj lako duho boldape ande late thaj voj odma uštili, a vo naredisarda te denla te hal. ⁵⁶ A lako dad thaj laći dej čudisajle, a vo zapovedisarda lenđe te na phenen khonikašće so sas.

9

O Isus bičhalel e dešuduj apostolen

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dijalen moć thaj vlast pe sa e bilačhe duhurja thaj te sastaren e nasvalimata. ² Bičhaldalen te navestisaren o carstvo e Devlesko thaj te sastaren e navalen. ³ Thaj phendas lenđe: “Na te aveltumen tumenca po drom ni rovlji ni ande trjasta so hana, ni love thaj na te aveltumen tumenca po duj haljine! ⁴ Kana boravin ande varesko gav, smestintumen ande jek čher thaj na načhen andar o čher ando čher dok či džan ande aver gav.* ⁵ Ande savo gav či primintumen, inkljen andar godova gav, thaj čhinon o praho katar tumare pungre.† Godova avela znako kaj muklineles lešće sudošće.”

⁶ Thaj e učenikurja teljardine: obilazinas e gava, navestinas e bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen.

O Irod si zbunime

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Kana ašunda o vladiri Irod so dogodisajlo, sas zbunime, kaj varesave phenenas kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar e mule. ⁸ Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o Ilija, a aver palem phendine: “Uštilo andar e mule varesavo proroko andar epurani vrjama.”

⁹ A o Irod phendas: “Me odrubisardem e Jovanosko šoro. Ko si askal akava pale kaste gaći ašunav?” Thaj rodelas prilika te dičhel e Isuse

O Isus pravarel e but theme

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Jn 6,1-13)

* ^{8,52} Isus je znao da je djevojka mrtva. Rekao je da spava jer je znao da će nju uskoro uskrisiti od mrtvih. Isus je također upotrijebio riječ “spavati” kako bi govorio o Lazarevoj smrti (Jov 11,11-14), drugoj osobi koju je uskrisio od mrtvih. * ^{9,4} Trubul te aven zadovoljne e habeja thaj e čhereja ande savo o domaćino nudil lenđe; Či troman te roden majlačho smeštaj. Ali naravno šaj posetisaren aver čhera te kote propovedisaren e Bahtali Nevimata. † ^{9,5} Čhinon o praho katar tumare pungre sas o izraz savo zurale odbinas ande godoja kulturja. Godolesa sikavenas kaj čikamen te ni o prahp andar godova gav ačhel lenca.

¹⁰ Kana e apostolurja boldinepe katar e okolne krajurja, phendine e Isusešće sa so ćerdine. Askal o Isus inđardalen pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav akhardo Visajda. ¹¹ Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo primisardalen thaj phenelas lenđe andar o carstvo e Devlesko thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. ¹² Kana pašolas o krajo e đeseko kasno mismere avile ko Isus majpaše e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešće: “Te mukas e theme te džal pe okolne gava te aračhen kaj raćarena thaj so hana kaj sam akate ando samotno krajo?” ¹³ A o Isus phendas lenđe: “Tumen denlen te han!” A von phendine. “Najamen majbut katar pandž mangre thaj duj mače, osim te džas te ćinas hamasko pale sa o them.” ¹⁴ A sas katar pandž milje manuša (či đinavenaspe e manušnjaja thaj e čavra). O Isus phendas pe učenikonenđe: “Phenen lenđe te bešen ande skupine po pandžvardeš džene.” ¹⁵ Thaj savora bešline. ¹⁶ A o Isus lija e pandž mangre thaj e duj mače, dikhla ando nebo, blagoslovisardalen thaj phagla o mangro pa dija pire učenikonenđe te podelisaren e themešće. ¹⁷ Savora haline dok či čaljile. Thaj katar okova so ačhilo e themešće ćidine dešuduj pherde korpe kotora mangre thaj mače.

O Petar spoznaisarda kaj si o Isus o Hristo

(Mt 16,13–16; Mk 8,27–29)

¹⁸ Jekhvar dok o Isus crdape po korkoro than te molilaspe, lesa sas samo lešće dešuduj učenikurija. Pale godova phučlalen: “So phenel o them, ko sem me?” ¹⁹ Von phendine: “Varesave phenen kaj san o Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem kaj uštulo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja.” ²⁰ A vo phučla len: “A tumen, so tumen phenen, ko sem me?” A o Petar phendas: “Kristo Pomazaniko e Devlesko!”

O Isus phenel pale piro smtro

(Mt 16,1–23; Mk 8,31–33)

²¹ A o Isus zapovedisardas lenđe te na phenen khoniašće kaj si vo o Mesija. ²² Thaj phendas: “Kaj me, o Čhavo e Manušesko, trubul but te trpisarav. E starešine, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar odbacinaman. Mudarena man aj me o trito đes uštava andar e mule.”

So o manuš trubul te ćerel te avel e Isusesko učeniko

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Pale godova o Isus phendas savorenđe: “Ako vareko kamel te avel mungro sledbeniko, neka odreknilpes korkoro pestar, nek svako đes lel piro trušul[‡] thaj nek džal pale mande. ²⁴ Kaj svako ko kamel te spasisarel piro trajo, hasarelales; a ko hasarel piro trajo zbog mande, godova spasilales. ²⁵ Kaj savi korist si e manušesće ako zadobisarel sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešće naudil?” ²⁶ Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, lestar vi me, o Čhavo e Manušesko, ladžava kana avava ande slava mungri thaj e slava mungre Dadešći thaj e svete anđelendi.” ²⁷ “Čačes phenav tumenđe: ‘Varesave save si akate tumendar či merena dok či dičhen e Devlesko carstvo.’”

O Del phenel e trin učenikonenđe kaj si o Isus pomazaniko

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ A kana nakhla varekaj katar ohto đes katar godola alava o Isus lijas pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te pomolilpe. ²⁹ Dok molilaspe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste postanisardine parne thaj sjajne. ³⁰ Ande godova pojavisajle duj manuša thaj ćerenas svato e Isusesa. Sas godova o Mojsija thaj o Ilija. ³¹ Pojavisajle ande slava thaj

[‡] 9,23 O zločinco savo već sas osudime te merel gajda te razapnles, indjarelas e opranrano deo e gradako katar o trušul džiko than kaj avela mudardo:
1. Akale govoresa, o Isus kamlas te phenel te ako kamas te avas lešće učenikurja, moraš korkoro amen te smatris mulen prema amare vlastite želje thaj amare voljaće, thaj moraš te avas spremne potpuno poslušne e Isusešće.
2. Trubul te svako đes avas spremne te trpisaras thaj vi te meras ako trubul zbog o Isus kaj sam lešće učenikurja.
3 Moguće si liduj opcije.

čerenas lesa svato pale lesko smrto savo trubul te avel[§] savo trubul još cara te avel ando Jerusalimo. ³² E Petre thaj lešće drugaren lija e lindri. Kana džungadile, dikhline lešči slava thaj duj manušen save ačhenas lesa. ³³ Thaj dok godola duj džene von džanastar lestar, o Petar phendas e Isuseće: “Gospode, lače kaj sam kate. Te čeras trin sjenice: jek tuće, jek e Mojsijašće, thaj jek e Ilijašće.” Či džangla so phenel. ³⁴ Dok vo godova još motholas, pojavisajlo o oblako thaj zasinisardalen. Kana o oblako učhardalen lijalen e bari dar. ³⁵ A o glaso ašundilo andar godova oblako: “Akava si mungro Čhavo mungro saves odabirisardem! Leste čhon kan. ³⁶ Baš kana ašundilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas thaj askal još khonikašće khanči či phendine pale okova so dikhline.

O Isus sastarel e čhave jedinco ande savo sas o bilačo duho

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ A kana thejra o đes o Isus thaj lešće učenikurja fuljistine katar e gora, avilo angle leste o but o them. ³⁸ Askal vasesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj: “Sikavneja, molivtu dik mungre čhave, kaj si mande jedinco.” ³⁹ Inčareles o bilačo duho. Askal andar jekhvar počnisarda te čhol muj; čhudel pes thaj e spuma del lešće po muj. Gata nikada či mućelas les thaj uništisarel les. ⁴⁰ Molisardem čire učenikonen te traden le avri ali von naštik tradineles.” ⁴¹ A o Isus phendas lenđe: “O bilače thaj bi pačako manušalen!* Kozom semasa tumenca a tuman či paćan. Pućaman kozom još trpiva tumen! Anakaring čire čhave!” ⁴² Dok o čhavro avelas paše, o bilačo duho haradasle pe phuv thaj čhinosardas les. A o Isus zapovedisardas e bilače duhošće thaj odma sastarda e čhave thaj dijale lešće dadešće. ⁴³ Savora divisajle e Devlešće veličinaće.

Thaj dok savora čudinaspe okolešće so čerelas o Isus, phendas pire učenikonende: ⁴⁴ “Lače zapamtisaren so phenav tumende: Me, o Čhavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušende. ⁴⁵ A von či haćardine so phenel lenđe kaj nas lenđe dino te haćaren; o značenje sas lendar garado a daranas te phučen les te objasnil lenđe.

Ko si majbaro ando carstvo e Devlesko?

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ E učenikurja počnisardine te raspravinpes ko maškar lende šaj avilosas majvazno. ⁴⁷ O Isus džangla so si ande lenđe ile, thaj lija e cikne čhavre, čhutale paše peste ⁴⁸ thaj phendas lenđe: “Kogot primisarel akale cikne čhavre zbog mande, man prihvatisarel. A ko man prihvatisarel prihvatisarel e Devles savo bičhaldaman. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si maj ponizno maškar tumende!”

Ko naj protiv tumende tumenca si

(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Askal o Jovano phendas: “Sikavneja, dikhlam ječe kaj ande čiro alav tradel e bilače duhonen. Amen phendam lešće te na čerel godova, kaj či džal pale tute.” ⁵⁰ A o Isus phendas lešće: “Na branisaaren lešće! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!”

O Isus po drom palo Jerusalem kroz e Samarija

⁵¹ Kana avili maj paše e vrjama te o Isus boldelpes ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalimo. ⁵² Thaj bičhalda e glasnikonen angle peste. Von đele thaj dine ande varesosko Samarijsko gav te pripremin lešće than kaj raćarela. ⁵³ No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalem.† ⁵⁴ Kana godova dikhline lešće učenikurja o Jakovo thaj o Jovano, phučline les: “Gospode! kames te amen phenas te

§ 9,31 O alav savo si kate prevedime sago “smrto”, po grčko si izlasko, so uputisarel po značaj e Isusesko smrto. Ando purano zaveto “Izlasko” odnosilpes pe e Devlesko oslobođenje e izraelsće temende katar o egipatsko ropstvo. E Kristosko smrto po trušul si “Izlasko”, godova si delo otkupljenja, saveja o Del inkalel e theme andar o ropstvo bezeha.

* 9,41 manušalen Ando orginal ramol: “Naraštajona!” † 9,53 E Samarijancurja thaj e Židovurja mrzanas pes maškar pende. Zato e Samarijancurja čikamline te pomožisaren e Isususe pe lesko drom ando Jerusalem, e židovengo glavno gav.

delen jag o oganj andar o nebo thaj te uništiten?"[‡] ⁵⁵ A o Isus boldape lende thaj phendas lende kaj či gndin lače.[§] ⁵⁶ Thaj deletar ande aver gav.

O Isus kamel te mukas sa thaj te teljaras pale leste

(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešće: “Džava pale tute kajgot tu te džas.”

⁵⁸ A o Isus phendas lešće: “E lisicen si lende hvja, e čirikljen lende gnezdurja, a e Čhave e Manušesće naj kaj po šoro te čhol.”*

⁵⁹ Varesave avrešće phendas o Isus: “Sledi man!”

A vo phendas lešće: “Gospode mukman samo te džav te prahov mungre dade.”†

⁶⁰ O Isus phendas lešće: “Muk e mulen te prahon pire mulen,[‡] aj tu dža thaj navestisar o carstvo e Devlesko.”

⁶¹ Još vareko phendas: “Me džava pale tute Gospode, ali mukman te džav prvo te oprostima katar mungri familija.”

⁶² A o Isus phendas lešće: “Ni jek savo lel o plugo ande pire vas te oril thaj askal dičhel palpale,[§] naj dostojno palo carstvo e Devlesko.*”

10

E učenikurja buljaren o carstvo e Devlesko

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Pale godova o Gospod odredisardas aver eftavardeš thaj duj učenikonen thaj bičhaldalen po dujen angle peste ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. ² Majsigo so bičhaldalen phends lende: “ E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare e žetvaće te bičhalel e radnikonen ande piri žetva.* ³ Džan! Ake, bičhalavtumen sago e bakhroren maškar e ruva. ⁴ Na inđaren tumenca ni love, ni trasta, ni so pođina. Dromesa na te hasaren tumari vrjama gajda kaj pozdravina e theme thaj čerena svato lenca.

⁵ Ande savo god čher den, maj sigo phenen: “Miro akale čherešće!” ⁶ Te avilo okote vareko dostojno palo miro tumaro miro fuljela pe leste. a ako naj khonik dostojno tumaro miro boldelape tumende. ⁷ Kana aven ande varesosko čher, na načhen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle tumende.† Kaj o radniko zaslužisarel piri poćin.” ⁸ Kana den ande savo gav thaj primintumen, han so ponudintumen ⁹ Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen lende: “ Akaleja pašilo tumende o carstvo e Devlesko[‡]!” ¹⁰ A kana den ande varesavo gav thaj

[‡] 9,54 O Jakovo thaj o Jovano preložisardine akaja metoda osude kaj džankline kaj e prorokurja save sas sago o Ilija osudinas e theme save odbacisardine e Devles (2. Car 1,10–12). [§] 9,55 phendas lende kaj či gndin lače ando originalno teksto ramoli: “kaj ukorisardalen” * 9,58 O Isus odgovorisarel e izlikava te poučisarel e manuše sar te avel lesko učeniko. O Isus podrazumisarel te ako godova manuš sledisardas e Isuse, ni godole manuše či avilosas čher. † 9,59 Naj jasno dali o dad godole manuško mulo thaj vo odma prahola les, ili o manuš kamlas te ačhel jek lungu vrjama dok lesko dad či merel pa te šaj askal te praholes. Poanta si godova kaj godova manuš kamel prvo te čerel vareso majsigo nego so teljarel te sledil e Isus. ‡ 9,60 O Isus či gndil doslovno kaj e mule prahona aver mulen. Moguće značenje pale “mule”: 1) godova si metafora pale okola save uskoro merena. ili 2) godova si metafora pale okola save či sledin e Isuse thaj si duhovno mule. Poanta si pale godova kaj o učeniko či tromal te dopustil khančešće te zadržil les katar godova te sledil e Isuse. § 9,62 Khonikal ko dičhel palpale dok oril naštik vodil o plugo kaj trubul te džal anglal. Godoja osoba trubul te usrodčilpes te dičhel angle peste te šaj lače te oril. * 9,62 Svako manuš savo postanisardas e Isusesko učeniko thaj askal kamel te boldelpes palpale ande piro purano trajo, naj korisno sago sluga ande Devlesko carstvo. * 10,2 -br/> O Isus podrazumisarel kaj si but them save si spremne te den ando carstvo e Devlesko, ali kaj naj dosta učenikurja te sikaven thaj te pomožisaren e themešće. † 10,7 O Isus či phenelas kaj von trubul te ačhen ande godova čher sasto đes, nego kaj trubun te račaren ando isto čher svako rjat dok si okote; aver alavenca, “Na te soven svako rjat ande aver čher”. ‡ 10,9

či primintumen, inkljen pe lešće sokača thaj phenen: ¹¹ Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astardape pale amare pungre, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumende. § Ali kava džanen: “Pašilo tumende o carstvo e Devlesko!” ¹² Phenav tumende: “Ando des e sudosko maj loće avela e themešće andar e Sodoma* nego e themešće andar akava gav.”

O Isus upozorisarel e manušen andar e neposlušne gava

(Mt 11,20-24)

¹³ Teško tumende manušalen andar e Horazine! Teško tumende manušlen andar e Vitsajda! Kaj te e čudurja save dogodisajle ande tutmende avilesas e manušende andar o gav o †Tiro thaj ando gav Sidono, von već dumut obratisajlesas thaj bešlinesas ande hrapave thaj neudobne drze ando praho sago znako palo pokajanje ‡ ¹⁴ Ali e manušende andar o gav Tiros thaj andar o Sidon po sudo avela majloće nego tumende. ¹⁵ Vi tumen manušalen andar o Kafernaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko Had haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. ¹⁶ Pale godova phendas e učenikonende: “Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacisarel man odbacisaren, a ko man odbacisarel odbacisarel okole savo bičhaldaman.”

O Isus sikavel e učenikonen so si majvažno

¹⁷ Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: “Gospode, čak vi e bilačhe duhurja pokorinpes angle amende ande čiro alav!” § ¹⁸ A o Isus phendas lenđe: “Dikhlem e bendende poglavica sar perel sar e munja andar o nebo.* ¹⁹ Ake dijemtumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe štipavcurja† thaj pe sa e sila e dušmaješči‡ thaj khanči či naškodila tumende. ²⁰ Ali na raduintumen kaj e bilačhe duhurja pokorinpe tumende, Ali raduintumen zbog godova kaj tumare alava si ramome ande Devlešči knjiga ando nebo.” §

O Isus objavisarel kaj o Dad sa predaisardas lešće ande vas

(Mt 11,25-27; 13,16-17)

²¹ Ande godova čas o Isus pherdo bah ando Sveto Duho phendas: “Slaviv tut, Dade, Gospodarine e nebošće thaj e phuvjaće, kaj garadan čiro čačiipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknende.* Ej Dade! gajda tuće svidosajlo. ²² Mungro Dad sa dijas mand† thaj khonik či džanel ko si o Čhavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad_ osim o Čhavo osim okova kasće o Čhavo godova kamel te objavisarel.” ²³ Askal boldape ke učenikurja kana sas korkoro lenca thaj phendas lenđe: “Blago e manušende save dičhen okova so tumare jakha dikhen! ²⁴ Phenav tumende: “But prorokurja thaj e carurja kamline te dičhen man, ali či dikhline man; thaj te ašunen man, ali či ašundine man!”

o Isus sikavel sar te zadobis večno traj o

(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Jekhvar uštalo jek sikavno e Mojsiješće zakonestar thaj phučlas e Isuse te probiles: “Sikavneja, so trubul te čerav te dav ando večno traj o?”

§ 10,11 * 10,12 Bog je uništio sumpornim ognjem ljude u gradu Sodomi jer su bili vrlo zli (vidi 1. Mojs 19,24-28).

† 10,13 Akala duj gava sas gava ande save čí trainas e židovurja thaj o Isus či đelo inča ‡ 10,13 Ande godoja kultura o them lelas pe peste e drze save čerdinesas katar o kostrjet, savo si hrapavo thaj nas udobno, thaj bešlinesas ando praho, gajda sikadinesas kaj si lenđe žao kaj grešisardine protiv o Del. § 10,17 Ovdje se “ime” odnosi na Isusovu moć i autoritet. Akate o alav odnosilpes pe Isusesko moć thaj pe lesko autoritetu. * 10,18 O Isus koristisarel e usporedba te usporedil sar o Del pobedilas e benđe dok lešće 72 učenikurja propovedinas ande gava. Odnosno, o beng pelo sar kana andar o nebo e mulja pećel tele pe phuv. † 10,19
Verovatno e sapa thaj e škorpionurja sas metafora pale bilačhe duhurja. ‡ 10,19 Dušmano si o beng § 10,20 O Del ramosardas lenđe alava po popiso e građanengo ando nebo, thaj godova značil kaj silen večno traj o. * 10,21 Akava odnosilpes pale okola saven možda naj but škole, ali si spremne te prihvatisaren e Isusesko sikaipes pe isto načino sago e cikne čhavra spremno čhon kan ke okola save paćan. † 10,22 Akava stiho kana phenel kaj o dad dijales “sa značil vlast, sila, autoritetu ...

²⁶ A vo phendas lešće: “So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?”

²⁷ Askal o manuš phendas “Čumide e Gospode Devle čire će saste ileja, čire saste dušava, čire saste snagasa čire saste godasa, thaj volisar čire pašutne sago kaj volis korkoro tut!”

²⁸ Pe godova phendas lešće o Isus: “Lače phendan. Godova čer thaj avelatu večno trajja.”

²⁹ Ali vo lija te sikavelpe pravedno, thaj phučla e Isuse: “A ko si mungro pašutno?”[‡]

³⁰ A o Isus phendas: “Varesosko manuš fuljelas andar o Jerusolim ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnikurja. Von čhudine lestar e drze, mardinele thaj đeletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. ³¹ Slučajno godole dromesa načhelas varesosko židovsko rašaj, dikhlale thaj nakhlo gajda kaj zaobiđisardale. ³² A gajda vi o levito rašajesko pomoćniko: nakhlo kotar, dikhlale thaj nakhlo paše leste. ³³ Varesosko putniko Samaritanco[§] areslo dži leste, dikhlale, thaj sažalisajlo pe lestevrana . ³⁴ Avilo dži leste thaj thoda e rane lešće e uljesa thaj e molasa* thaj pačardalen. Thaj čhutale pe piro magarco, Inđardale ande gostionica thaj pobrinisajlo pale leste. ³⁵ Dethara o đes inkalda duj rupa,[†] dijalen e gostijoničarešće thaj phendas: 'Le sama pe leste. Ako so majbut potrošisarel, poćinava tuće kana boldavaman.'”

³⁶ Askal o Isus phučlales: “So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnikurja?”

³⁷ A vo phendas: “Okova savo pomognisarda lešće.”

Pe godova o Isus phendalešće: “Dža thaj vi tu čer gajda!”

Maj važno si te ašunas e Isusesko alav

³⁸ Dok von gajda putuinas majdur prema o Jerusalemo, o Isus thaj e učenikurja dine ande varesosko gav. okote varesošći romnji alavesa Marta, primisardalen ando piro čer. ³⁹ Sas lat phen savi bučholas Marija. Voj bešelaz dži ke Gospodešće pungre thaj ašunelas o alav lesko. ⁴⁰ A e Marta sas but zauzmime godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: “Gospode! zar či maris kaj mungri phen muklaman korkoro te posužisarav? Phen laće te pomožisarel man.” ⁴¹ A o Gospod phendas leće: “Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiritu pale but godova, ⁴² a samo jek si važno te ašunel o alav. A e Marija godova svatisardas thaj godova či lava latar.

11

O Isus sikavel e učeniko sar te molilpes

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Kana o Isus jekhvar završisardas e molitvava, nakhlo leste jek katar o učeniko thaj phendas lešće: “Gospode, sikavamen te molimen sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonen.” ² O Isus phendas lenđe: “Kana molintumen, phenen:

“Dade amareja ando nebo! Neka svetilpe čiro alav*!

Te avel o carstvo čiro[†]!

³ Mangro amaro deamen svako đes!

⁴ Thaj jartosar amende e bezeha amare, sago kaj amen jartosaras svakonešće ko sagrešisarel protiv amende[‡] thaj na de te des te peras ande kušnjaj!”

10,27 5. Mojs 6,5 10,27 3. Mojs 19,18 [‡] 10,29 Akava manuš kamlas te džanel kas vo trubul te volil, aver alavenca: “Kas trubujasas te smatril kaj si lesk pašutno thaj te volil les sago korkoro pes?” [§] 10,33 E samaritanurja sa strancurja saven mrzanas e židovurja. ^{*} 10,34 Ande godoja vrjama e mol koristilas pes te šlaver e rane sago ađes e raćija, a o ulje verovatno koristilas pes te sprečil e dezifakcija. [†] 10,35 Ande godoja vrjama duj denarja ili duj rupa sas duj dnevnice. ^{*} 11,2 akava teksto phenel te e Devlesko alav uzvisilpes. kaj e Devlesko alav si uzvisime

[†] 11,2 Akava značil te buljol thaj te barjol e Devlešći vladavina pe phuv [‡] 11,4 Akava teksto phenel te jardos sago kaj o Del jartosarel amende e bezeha amare ili te jartosaras sago vo kaj jartosarel

⁵ Thaj o Isus phendas lende: “Zamislisaren te džan ke tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenel lešće.” Drugarina, deman udžile trin mangre. ⁶ Kaj avilo mungro drugari dromestar, a najman so te čhav anglaleste te hal!” ⁷ A okova andral phenel lešće:” Na dosadisarmende! O vudar si več phandado, a e čhavrora si manca ando kreveto. Naštik uštav te davtut...” § ⁸ Phenav tumende: “Ako či ni uštel te deles kaj si lesko drugari, uštela te deles zbog godova kaj si lesko drugari bi lažavesko thaj drsko.*

“⁹ Vi me phenav tumende: Molin thaj delape tumende! Roden thaj aračhena! Maren po vudar thaj putrelape tumende! ¹⁰ Kaj kogot molil, primisarel. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrelpes lešće.”

¹¹ Savo si maškar tumende dad: Kana o čhavro lesko mandel lestar mačo, te deles mesto mačo sap? ¹² Ili kana mandel angro, zar delales štipavco? ¹³ Ako tumen, vi ako sen bilače, džanen te den lače darurja tumare čhavrende, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Sveto Duho okolen save roden lestar!”

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Jekhvar trada i bilače duho kaj sas nemo Kana inkljisto o bilačo duho o nemo. Thaj o but o them divisajlo. ¹⁵ A varesave lendar phendine: “Vo tradel e bilače duhonen gajda kaj pomožisarele o Veelzevula kneo e bendengo ratel e benden. ¹⁶ A aver probinas, le gajda kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo. ¹⁷ Ali vo, džangla lende gndimata, phendas lende: “Svako carstvo, savo naj ande peste složno, propadnila o čher po čher perela. ¹⁸ Ako si o beng ande peste podelime, sar ačhela o carstvo lesko? Kaj tumen phenen kaj me o Veelzavulešće pomočeja tradav e benden. ¹⁹ Ako me e Veezavolesa tradav e benden, pekaste tumare čhave traden len? Zato van avena tumare sudije. ²⁰ Ali ako me e Devlešće najesa tradav e benden, čačas avilo tumende e Devlesko carstvo.” ²¹ Džikaj god o zuralo rom (manuš), lače naoružime, aračhel po čher, lesko barvalipe si sigurno. ²² Ali ako avel majzuralo lestar, svladile thaj otmil lešće sa lesko oružije ande savo uzdilaspe, a o pleno razdelisarel.” ²³ Ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či čidel, rpsisarel.” ²⁴ Kana o bilačo duho inkljel andar o rom (manuš), lutil pe puste thana rodel pešće spokojo. Kana či aračhele, phenel: “Boldavaman ando čher katar inkljistem,” ²⁵ Thaj kana areslo arakhla o čher šlado thaj lačhardo. ²⁶ Askal džal thaj lel pesa efta aver duhurja, majgore lestar, thaj del andre thaj kote nastanilpe. Po krajo godole romešće (manušesće) avela majgore nego kaj saslešće po početko.” ²⁷ Dok vo godova phenelas, varesošći romnji (manušnji) andar kaj sas maškar o but o them čutas muj: “Blagoslovime o di će dejako savo inđardatu thaj e čuča save pilan!” ²⁸ Vo phendas: “Još maj blagoslovime okova savo savo ašunel o alav e Devlesko thaj aračhela!” ²⁹ Sar o them sa majbut čidelaspe o Isus počnisarda te mothol lende: “Akaja si bilači generacija. Znakok roden, ali znako či delape lende osim o znak e Jonasko. ³⁰ Okova so sas e Jonasa, sas znako e Ninivljanende, kaj o Del bičhaldales. Gajda okova so manca dogodilapes, avela znako kaj man, e Čhave e Manušesće, o Del bičhaldas akale themešće.” ³¹ E carica katar o Jugo uštela po sudo akale naraštajesa thaj osudilalen kaj avili katar o krajo e phuvjako te ašunel e mudrost e Salomonešći, A ake kate si vi majbut katao Salomon! ³² E Ninivljanurja uštiena po sudo akale naraštajesa thaj osudilale kaj obratisajle pe propoved e Jonašći, a ake kate si vi majbut katar o Jona!” ³³ Khonik či del jag e memelji te čhola po garado than, niti tale vasurja, nego po čirako te kola kaj den andre dičhen o svetlo. ³⁴ Čiri jak si memelji čire telošće. Kana si čiri jak sasti sasto čiro telo si ando svetlo. Ali, ako si či jak nasvali, čiro telo si ande tama. ³⁵ Zato lesama te o svetlo savo si ande tute či postanisarel tama. ³⁶ Ako si sasto čiro telo ando svetlo, bi vi carako tama, askal sa avela ando svetlo, sago kana e

§ 11,7 Ako vi o komšija savo či volil tut delatut okova so si tuće potrebno te na vol ladžavol, kozom majbut o Del savo si lačo dad thaj savo volil tut, dela tut okova so si tuće potrebno. * 11,8 Ako čak vi o komšija savo či volil tut, dela tut okova so trubultu kana ustrajno molis les, kozom majbut o Del, savo si lačo dad thaj savo volil tut, delatut okova so trubultukana ustrajno molis les.

memelji pe svetlosa osvetlilitut.”³⁷ Dok vo još motholas, akhardale varesosko farizejo peste čhere te hal. Vo dija andre thaj bešlo pale sinija.³⁸ Kana godova dikhla o farisejo, začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thodape.³⁹ O Gospod phendas lešće: “Čačes tumen e fariseja šlaven avrjal e tahtaja thaj e čare, a andral sen pherde pohlepe thaj bilače.⁴⁰ bi gođalen! čine kova kaj stvorisarda sa andral stvorisarda vi avrjal.⁴¹ Ali den ande milostinja kova so si andral thaj dik_ sa situmende čisto.”⁴² Ali jao tumende, farisejonalen! kaj den deš posto katar e metvice thaj katar e ruta thaj katar svako vrstako povrće, a či marin pale pravda thaj pale ljubav e Devlešći. Kava trubujasas te čerelpe al okova te na zamarilpe.”⁴³ Jao tumende farisjalen! Kaj voli prve thana te bešen ande sinagoge, thaj te pozdravintumen pe javne thana.⁴⁴ Teško tumende kaj sen sago e limorja, save naštik pindžarenpe, pe save e manuša phirena thaj či len sama kaj phuren kaj si e černe ande lende.”⁴⁵ Askal varesosko zakonodavco phendas lešće: “Sikavneja, dok kajda phenes, vi amen vredos.”⁴⁶ A o Isus phendas: “Teško vi tumende, lilodžanglalen! Kja čhon pe manuša tereto verskih zahtevenca a korkoro ni jek najesa te te mrdnon te ločaren lende te indaren godova tereto.”⁴⁷ Teško tumende! Vazden spomenkurja e prorokonende, a tumare dada mudardinelen.⁴⁸ Gajda svedočisaren kaj odobrisaren okova so čerdine tumare dada: von mudardinelen, a tumen spomenikurja vazden!⁴⁹ Zato vi phenel e mudrost e Devlešći: “Bičhalava lemde e prorokonen thaj e apostolen. Varesaven mudarenda thaj progonina_”⁵⁰ Tumaro naraštaj smatrilapes došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo katar o postanko e themesko,⁵¹ Katar o rat e Abelesko dži ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o žrtveniko thaj o svetište.” Ej phenav tumende, kaj rodelape o računo rodelape katar akaj generacija!”⁵² Teško tumende, lilodžanglalen! Line e čija džanklimašći: korkoro či den andre, a či mučen te den andre okola kaj kamen te den.”⁵³ Kana o Isus inkljisto okotar, e lilodžangle thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe lese thaj navalisardine pe leste svašta te phučenles⁵⁴ Čhonas lešće zamke, te či astardinesas varesosko alav andar lesko muj te optužinles.

12

¹ Kana čidabe o baro them, gajda kaj jek avrešće uštavenas e pungre, o Isus majsigo počnisarda te phenel pire učenikonende:” O farisejsko licemerje buljol sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. ² Kaj avel e vrjama kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si si tajno ašundola angle savorende. ³ Zato, sa so phendine, ande tama ašundola po svetlo; thaj sa so šapučisardine, ande sobe pe krovurja propovedilape.” ⁴ A phenav tumende, mungre drugarende: na daran katar okola save šaj te mudaren samo o telo, a pale godova khanči naštik čeren. ⁵ Ali phenava tumende kastar trubun te daran: daran okolestar savo, kana lel o traji askal čhudel ando pakao. Lestar daran! ⁶ Zar či bićinenpe pandž vrapcurja pale duj denarja? Pa palem ni ječe lendar o Del či bistrel. ⁷ A tumende si svako bal po šoro đinadi. Zato na daran! Kaj sen maj vredne nego e but e vrapcurja!” ⁸ Ko akate pe phuv anglo them priznajil kaj pripadil mande, pale leste me o Čhavo e Manušesko phenava, angle anđelja e Devlešće kaj pripadil mande. ⁹ Ali okova savo odreknilpe mandar angle manuša kate pe phuv, gajda vi me odreknivaman lestar angle anđelurja e Devlešće. ¹⁰ Ali ipak kogod mothol alav protiv o Čhavo e Manušeso, jartolape lešće. Ali okolešće ko hulil po Sveto Duho, či jartolape lešće. ¹¹ A kana anena tumen anglo sudo ande sinagoge, angle poglavarja thaj angle vlast, na vodin briga so phenena ande tumari odbranas! ¹² Kaj o Sveto Duho ande godova časno sikavelatumen so te phenen.” ¹³ Vareko maškar o them phendas lešće: “Sikavneja, phen mungre phralešće te podelisarel manca e baština.” ¹⁴ Pe godova vo phendas lešće: “Manuša, ko čhutaman te avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende? ¹⁵ Askal phendas savorende: “Lentumen majdur katar svako pohlepa, kaj ni kole kas si maj but lesko traji naj osigurime lešće barvalipeja,” ¹⁶ Askal phendas lende e prispodoba: “Varesave barvale manušesće lače bijanda e phuv ¹⁷ pa ande peste počnisarda te gndisarel: “so te čerav? kaj najman kaj te

uskladištiv sa kava kaj bijanda mande e phuf.”¹⁸ Thaj phendas: “Ake so érava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj kote čhava sa mungro điv thaj mungro lačhipe.¹⁹ Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalihe but lačhipe pale but e brš kaj aven dušo mungrije, akana odmoritu, ha, pi thaj veselitu!”²⁰ Ali o Del phendas lešće: “Dileja! Već arjat čiri duša mandelape tutar! A sa so ćidan, kasko avela?”²¹ Ake so avela okolenca kaj ćiden pešće barvalipe, a či barvajlon ando Del.”²² Askal phendas pire učenikonende: “Zato phenav tumende: na vodisaren briga palo trajo: so hana; ni palo telo so dena pe tumende.”²³ Kaj o trajo si maj vredno katar o habe, a o telo katar e drze.²⁴ Dičhen pe gavranurja! Či sadin niti ćiden, najlen spremište ni žitnice, pa ipak o Del pravarelen. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklja!²⁵ A ko tumendar šaj e brigenca te lundarel po trajo samo pale jek đes?²⁶ Dakle, ako naštik ni kova so si maj cara, sostar askal vodini briga pale sa aver?²⁷ Dičhen e ljljanurja sar barjon! niti trudinpe, niti štrikon pešće drze. A palem, phenav tumende: “Kaj ni o Salomon ande piri slava nas majlčhardo katar ni jek lendar.”²⁸ Ako o Del gajda del pe čar kaj si ano polje savi ađes si, a već thejara čhudelpe ando bov te phabol, kozom majbut dela pe tumen, cara paćavalen!²⁹ Zato vi tumen: na roden so hana, so pijena. Na uznemirintu men!³⁰ Sa godova roden e poganurja akale themešće. Tumaro Dad džanel kaj sa godova trubultumen.³¹ Nego roden o carstvo lesko, a godova sa nadodaila pe tumende!”³² Nadara Stadona cikneja! Kaj si e volja tumare dadešći te deltumen o carstvo .³³ bićinen sogod situmen thaj den sago milostinja! gajda ćidena tumende blago ando nebo, kaj o čor či avel thaj kaj o moljco či halales.³⁴ Čačes phenav tumende, kaj si tumaro barvalipe, kote avela vi tumaro ilo.”³⁵ Aven spremne! len pe tumende thj tumare memelja neka phabon;³⁶ Aven sago okola kaj ažućaren pire gospodare kana boldelpe andar e svaturja te odma putren lešće čim aresel thaj marel po vudar,³⁷ Blago o kolende slugonende saven o gospodari, kana avela, aračhel džungade! Čačes phenav tumende, čholalen pale sinija te bešen, thaj korkoro pe peste čhola e kecelja, te poslužisarelen.³⁸ Šaj te avel ande opaš e rjat ili ande zora.³⁹ Ali kava džanen: kana džanglasas o domaćino ande savi vrjama avela o čor, či muklasas te del ande lesko čher.⁴⁰ Vi tumen uvek aven spremne kaj o Čhavo e Manušesko avela kana či nadinatumen.⁴¹ Pegodova o Petar phendas: “Gospode, phenes godoja usporedba samo pale mende ili vi pale savorende?”⁴² A o Gospod phendas: “Ko si okova verno thaj razumno upravieljo saves o Gospod čhola te vladil pe leše sluge te delen o habe ande prvavo vrjama?”⁴³ Blago okole slugašće saves o gospodari kana boldelape, aračhel kaj gajda ćerel.⁴⁴ Čačes, phenav tumende, čholales te upravljil lešće saste barvalipeja.”⁴⁵ Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: “Mungro gospodari či avela gajda sigo” thaj ačhel te marel pire slugonen thaj e sluškinjen, te hal te pijel thaj te matol,⁴⁶ Avela o gospodari godole slugasko ando đes savo či nadilapes thaj ando časo savi či ni slutisarel; strogo kaznilales thaj odredila lešći sudbina maškar e bipaćale.”⁴⁷ O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarišći, a khanči či ćerda pe lešći volja, avela strogo kaznime.⁴⁸ A kova sluga kaj či džangla, a ćerda vareso kaj zaslužisarel e kazna, blago avela kaznime. Kašće god si but dino, lestar but rodelape. Kašće si but poverime, majbut lestar rodelape.”⁴⁹ Me avilem te čhudav e ognjosko dudo pe phuv, sar volisardemas te vać počnisardasas te phabol!⁵⁰ Ali mande trubul te bolaman trpljivosa kaj vi gajda sem tjeskobno dok godova či avel gata!⁵¹ Gndisaren kaj me avilem te dav miro pe phuv? Nipošto. Avilem te anav razdor.⁵² Kaj katar akana nastanila razdor ande familija; trin džene avena pe mungri ring, a aver duj protiv thaj naopak. ⁵³ O čhavo avela protiv o dad thaj o dad protiv o čhavo, e dej protiv protiv e čhej, thaje čhej protiv e dej, e sokra protiv piri bori thaj e bori protiv e sokra.”⁵⁴ A e bute themešće phendas: “Kada dičhen kaj o oblako lelpe po zapado, odma phenen: O bršnd dela!” Thaj gajda si.⁵⁵ Kana dičhen kaj phurdel e bavlal katar o jugo, phenen; “Avela tati vrjama thaj gajda avel.”⁵⁶ Licemerjalen džanen te prosudisaren o izgled e nebosko thaj e phuvjako, sar askal akaja vrjama či prosudisaren?”⁵⁷ Sostar korkoro tumendar či prosudisaren so si pravo?⁵⁸ Kana džas ćire protivnikosa ko glavari,

još dromesa des sa tutar te nagodbasa rešistu lestar, te či inkaleltu anglo sudo. O sudco delatu ko stražari, a o stražari čhudelatu ande tamnica. ⁵⁹Phenav tuće: “Či inkljeja kotar dok či počines dži ke posljedno denari.

13

¹ Askal obavestisardine e Isus kaj o pilato tijas naredba te mudarenpes varesave Galilejcurja dok prinosinas e žrtva ande Jeruzalemsko hramo. ² O Ius phendas lende: “dali gndisaren kaj godola Galilejcurja save nasradisardine sas maj bezehale katar aver Galilejcurja? ³ Nipošto phenav tumende! vi tumen gajda avena mudarde ako či obratintumen! ⁴ Ili gndisaren kaj okola ohtovardeš, pe save haradili e kula ando Siloam thaj mudardalen, zar gndisaren kaj sas von majbut bezehale katar e sa Jeruzalemcurja? ⁵ Nipošto, phenav tumende, nego ako či obratintumen, savora gajda propadnina.” ⁶ Askal phendas lende akaja prispodoba: “Varesodće manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avilo o manuš te dičhel dali bijandas plodo, ali či arakhlales pe smokva plodo ⁷ Zato phendas e vinogradarešće: “Ake već trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav. Čhin lat. Sostar te crpisarel e phuv?” ⁸ A o vinogradari phendas lešće: “Gospodarina, mukla još kava brš, a me hanavava lat thaj pognoiva lat. ⁹ Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel čhinejala pe okova brš.” ¹⁰ Jek savato dok o Isus sikavelas ande sinagoga. ¹¹ kote sas varesavi manušnji savi dešuohto brš sas zgrbavime thaj naštik uspravilaspe. Sas naime opsednime e bilače dihosu ¹² Kana o Isus dikhlala, akhardala thaj phendas: “Manušnjije, oslobodime san katar čiro nasvalipe!” ¹³ Thaj čhuta pe vas pe late, a voj odma ispravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. ¹⁴ A o starešina e sinagogako holjajlo kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešće: “Šov si česa ande save trubul te čerelpes bući! Ande godola đesa aven thaj saston, a na ande savatosko čes!” ¹⁵ O Isus askal phendas lešće: “Licemerona! vi tumen čeren bući savatone. Zar či svako tumendar savatone putrel pire guruve ili magarco katar e jasle, thaj indarele po paj te napoiles? ¹⁶ Naj li vi akaja čhej e Avraamešći, savja o beng phangla već dešuohto brš, či trubujasas vi lat te mučelpe andar lako nasvalipe ande savatosko čes?” ¹⁷ Pe godova sa lešće protivnikurja ladžajle, a sa o them raduisajlo e čudonende save o Isus čerdas. ¹⁸ Pale godova phendas: “Sova si slično o carstvo e Devlesko? Sova te usporedisaravle? ¹⁹ Slično si e gorušicaće zrnosa kana o manuš lel les thaj čhudele ande piri bar. barjol thaj čerdol ando kaš thaj e čiriklja e nebošće čiden pes thaj gnjezdurja čeren ande lešće ranja.” ²⁰ Thaj palem phučlalen: “Sosa te usporedisarav o Carstvo e Devlesko? ²¹ Vo si sago kana e manušnji lel o kvasco thaj šukljarele ande trin mere aro dok sa či šukljol.” ²² Gajada o Isus načhelas kroz e gava, sikavelas thaj putuillas ando Jerusalem. ²³ Askal vareko phendas lešće: “Gospode, dali si cara okola kaj spasinpe?” A o Isus phendas lende: ²⁴ “O Vudar e nebosko si usko,” Trudintumen te den andre kroz leste, kaj phenav tumende, but rodena te den kroz leste, ali naštik dena.” ²⁵ Kana o gospodari e čheresko zaključisarel o vudar avela prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar thaj phenena: “Gospode, putar amende!” Vo phenela tumende: “Či džanavtumen katar sen!” ²⁶ Askal počnina te phenen: “Pa amen tusa halam thaj pilam, a tu sikavejas pe amere sokača!” ²⁷ A vo phenela tumende: “Phenav tumende: či džanav katar sen. Džantar mandar savora save nepravda čeren!” ²⁸ Okote avela roipe thai škripipe e dandena kana dičhena e Avrame, e Izako, e Jakovo thaj sa e prorokonon ando carstvo e Devlesko, a tumen avena čhudine avri. ²⁹ Askal oavela o them katar o istok thaj katr o zapad, katar o severo thaj katar o jugo thaj bešena pale sinija ando carsto e Devlesko. ³⁰ Okola save si akana prve askal avena pe poslednjo than, a okolen save akate smatrin kaj si poslednje avena majbare.” ³¹ Ande godova časo avilo vasesosko farizejo thaj phendas lešće: “Inklji tha džatar akatar, kaj o herod kamel te mudarelu.” ³² A vo phendas lende: “Džan thaj phenen godole sisicaće: “Ake tradav e bilače duhonen thaj sastarav ađes thaj thejara, trito đes avava gata. ³³ Ali ađes, thejara thaj overthara moraš te nastavisarav o drom kaj o prorokao naštik avel mudardo avrjal o Jerusalem.” ³⁴ Manušalen andar o

Jeruzaleme tumen save mudares e prorokonon thaj barenca čhudes tut ande okola save n o Del bičhaldas! Kozom drom lijem te čidav e čhavren tumaren sago kaj e kvoča pire pujoren tale pire phaka a tumen čikamline! ³⁵ Ake akana , tumaro čher avela pusto! Thaj phenav tumende, či dičhenaman dok či avel o časo thaj phenen: “Blagoslovime o kova savo avel ando alav e Gospodesko!”

14

¹ Jek savato avilo o Isus ando čher ječe farizejesko vođasko te hal lesa. okola save sas kote pomo posmarinas les so čerela. ² Kaj okote sas vasesosko manuš saves sas pajesk nasvalipe. ³ Pe godova o Isus phučla e zakonodavcen thaj e farizejen: “Si muklino te savatone sastarelpe ili naj?” ⁴ A von samo ačhenas. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalomanuš, sastardale thaj phendaslešće kaj šaj džaltar. ⁵ A e zakonoznancešće thaj e farizeješće phendas: “Ko tumendar savatone či čerel buči? Ako varekašće tumendar o čavro ili o biko perel ande haing, zar či odma inkalena les ?” ⁶ Pe godova naštikte phendine lešće. ⁷ Kana dikhlas sar okola kaj si akharde birisaren pešće prve thana te bešen, phendas lenđe e prispodoba: ⁸ Kana vareko akhareltu pe svaturja, na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko ko si majvažno tutar, ⁹ Te či o domačino savo akhardas tut thaj vi les phendasas tuće: “Ustupisar o than akale uzvanikošće.” Askal ladžano moraš te ušteja thaj bešeja po paluno than. ¹⁰ Nego kana vareko akharetu dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj akhardatu, tephenel tuće, drugarina pripremisardem tuće majlačho than!” Askal aveja počastime angle sa save si akharde. ¹¹ Kaj_ svako ko korkoro pes uzvisarel, avela ponizime, a ko ponizilpe, avela uzvisime.” ¹² A askal boldapes ko domačino thaj phendas lešće: “Kana priresisares habe ili večera, na akhar čire drugaren, ni čire phralen, ni čire familija, ni čire barvale komšijen, te či vi von možda tut akhardinesas thaj gajda bolden tuće o gostoprinstvo. ¹³ Nego kna pripremisaes gozba akhar e čoren, sakaten, banden, thaj koren. ¹⁴ Kaj len naj sova te bolden tuće. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale godova nagradila palo uskrjenje andar e mule.” ¹⁵ Kana godova ašunda jek katar e manuša pale sinija, phendas lešće: “Blago okolešće savo hala ando carstvo e Devlesko!” ¹⁶ A o Isus phendas lšće: “Varesosko manuš čerda bari večera thaj akharda e bute theme. ¹⁷ Kana e večera sas gata, bičhald e slauga te phenel e gostonende: “Sa si spremno aven!” ¹⁸ A von sa katar o redo počnisardine te crdenpe. Prvo phendas lešće: “Čindem njiva thaj trubul te džav te dikhavla. Molivtu, jartosar man.” ¹⁹ Aver phendas: “Čindem pandž jarmurja bikurja, thaj trubul te džav te dikhavlen. Molivtu jartosar man.” ²⁰ O trito phendas: “ upravo ženisajlem thaj zato naštik avav.” ²¹ O sluga boldape thaj javisarda godova e domačinešće. Askal o domačino, holjariko, thaj phendas e slugašće: “Inklji brzo pe sokača e gavešće thaj an akaring e prosijakonon, sakaten, koren thj e banden.” ²² Kana o sluga gajda čerdas, javisardas e Gospodarošće: “Gosodarina, čerdo si so phendan tjhaj još si than.” ²³ O gospodari phendas e slugašće:” Inklji pe droma thaj maškar e ograde thaj trade len te te den andre te pherdol mungro čher.” ²⁴ Kaj phenav tumende: Ni jek katar okola save sas akharde či okusila ni zalogajo katar mungri večera.” ²⁵ E Isuseja putuilas o silno them. O Isus boldape thaj phendas lenđe: ²⁶ “Ako kamen te aven mungre sledbenikurja, moraš te volin man majbut nego tumar dade, deja, tumare romnja thaj tumare čhavren, tumare phejen thaj phralen, pa majbut vi katar tumaro trajo, inače naštik aven mungre učenikurja! ²⁷ Ko či lel piro trušul. thja či džal pale mande, naštik avel mungro učeniko!” ²⁸ Ali na teljaren pale mande dok či utvdin kozom mola tumen. Kaj khonik tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či prvo bešel thaj proračunisarel e troškurja te dičhel dali sile sova te završisarel: ²⁹ Inače šaj dogodisajlo sas lešće te uspil samo te čhol o temelji thaj naštik završisarel, a askal savora save godova dikhlinesas mardinesa muj lestar: ³⁰ thaj phenen akava manuš počnisarda te gradisarel a naštik završisarel!” ³¹ Ili savo caro kana teljarel te zaratisarel aver caronena, či majsigo bešela thaj gndila dali šaj pire deš milja vojniconena? ³² Ako procenil kaj naštik svadina len,

bičhalela pire manušen te roden miro dok si lende protivnikurja još po dur po drom.”
³³ “Zato khonikal naštik postanil mungro učeniko savo či mućel sa so siles zbog mande.”
³⁴ O lon si lačno. Ali ako o lon obljutavil, sova askal londarelape? ³⁵ O bljutavo lon naj lačno naj lačni ni pa le phuv te gnoilpe. nego avri čhudeelpes. Kas si kan nek ašunel!”

15

¹ Oko o Isus ćidenaspe sa e carenikurja thaj e bezehale te ašunenles sar sikavel.
² Zato e fariseja thaj okola save sikavenas e Mojsijesko zakon mrmrljinas: “Družilpes e bezehalenca thaj još čak vi hal lenc!” ³ Pe godova o Isus phendas lende akaja prispodoba:
⁴ Ko tumendar, ako sile šel bakhre thaj hasarel ječe lendar ande pustinja, či đelosas te rodel godole ječe dok či aráčhel les? ⁵ A kana aráčhel les, pherdo bah čhol les pe dume thaj boldel les čhere ⁶ thaj čim aresel čhere akharel pire komšijen thaj pe drugaren thaj phenel lende: “Raduintumen manca! Arakhlem mungre hasarde bakrore.” ⁷ Phenav tumende, gajda ando nebo avela još majbari bah pale jek bezehalo manuš savo obratilpe e Devlešće nego pale injavardeš thajinja pravednikurja savende či trubun obraćene.”
⁸ Savi godoja manušnji ako sila deš rupa, thaj jek hasarel, či del jag e memelji, thaj, či šlavel lačne o čher thaj lačne rodel dok či aráčheles? ⁹ A kana aráčheles, akharel pire komšinicen thaj pire drugaricen thaj phenel lende: “Raduintumen manca! Ararakhlem o rup savo hasardem.” ¹⁰ Phenav tumende, kaj gajda si e bari bah angle andelurja e Devlešće pale jek obratime bezehalo.” ¹¹ Thaj o Isus nastavisarda: “Varesave rome sas duj čhave. ¹² O maj terno phendas pire daešće: “Dade, deman akana mungro naslestvo savo pripadil mande.” thaj o dad podelisardas o barvalipe. ¹³ Kana nakhlo varesave đesa o majterno čhavo ćidas sa piro, thaj oputuisarda ande dur e phuv thaj okote potrošisarda sa piro barvalipe e rasokošne trajosa.” ¹⁴ “Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja phuv, thaj vo arakhlape ande nevolja. ¹⁵ Askal đelo thaj zaposlisajlo sago sluga (najamniko) ke jek manuš ande godoja phuv thaj čarjarelas lešće balen. ¹⁶ O čhavo sas gajda bokhalo kaj rado halasas vi e ljuške katar e maune save hanas e bale, ali khonikal ćidelas len lešće. ¹⁷ Kana napokon avilo peste, phendas: “Ke mungro dad e sluge mungre dadešće si habe po pretek, a me akate merav bokhatar! ¹⁸ Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešće: “Dade, sagrašisardem protiv tute thaj protiv o nebo! ¹⁹ Najsem majbut dostojno te akharama ćire čhavesa. Primima sago ječe katar ćire sluge.” ²⁰ Uštalo thaj teljarda ke piro dad. Dok sas još dur, lesko dad dikhlales, prastajas sažalisajlo pe leste prastaja angle leste dijale mrtiko thaj čumideles. ²¹ A o čhavo phendas lešće: “Dade! sagrašisardem protiv tute thaj protiv o Del! Najsem majbut dostojno te akharama ćire čhavesa.” ²² A o dad phendas e sugende: “Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! čhon lešće e angrušći po naj thaj e sandale pe lešće pungre! ²³ anen e maj thule guruv thaj denle čhurjasa, pa de pogostime thaj te veselime ²⁴ Kaj akava mungro čhavo sas mulo thaj džudilo, hasardo sas thaj arakhadilo!” Thaj počnisardine te veselinpe.” ²⁵ Pale godoj vrjama lesko majpurano čhavo ćerelas bući ande njive. A kana boldelaspe thaj sas već paše, andar o čher ašundolas e svirka thaj o čhelipe ²⁶ Pa akharda ječe slugo te phućel so si godova. ²⁷ A o aluga ohensa: “Boldapes ćiro phral thaj ćiro dad dija čhurjasa e ugoime guruve kaj te proslavil kaj lesko čhavo boldapes džudo thaj sasto.” ²⁸ O majpurano phral holjajlo thaj či kamla te del andre. Askal o dad inkljisto thaj počnisarda te m oliles te del andre. ²⁹ A vo phendas pire dadšće: “Me ake gaći brš služiv tuće thaj nikada či odbisardem te ćerav so phendan mande, a tu nikada ni jarco či dijanman te proveseliman mungre drugarenca. ³⁰ A akava ćiro čhavo savo e bludnicenca potrošisardas o barvalipe, a tu des lešće čhurjasa maj uzgoime guruv a avilo kava ćiro čhavo savo e kurvenca haljarda sa ćiro barvalipe, tu dijan lešće čhurjasa majthule guruve.” ³¹ Pe godova o dad lesko phendas lešće: “Čhaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi ćiro si. ³² Ali trubul te radujimen thaj veselimen kaj akava ćiro phral sas mulo thaj džudilo, hasardo thaj arakhape!”

16

¹ O Isus askal phendas pire sikavnende: “Sas varesavo barvalo manuš save sas upraviteljo. ² O barvalo manuš akhardales thaj phendas lešće: “So godova ašunav pale tute? Položisar o račun o pale čiri uprava kaj majbut naštik aves upraviteljo!” ³ Pe godova o upravitelo phendas ande peste:” So te čerav kana mungro gospodali lel mandar e komanda? Te hanavav najman snaga. Te prosiv? Ladžavo si mande. ⁴ Džanav so čerava! Kana gajda čereva, lače avava ande čera e manušende kana ačhava bi bučak.” ⁵ Askal akharda ječe po ječe katar o kola save sas udžile e gospodarešće. Thaj phučlas e prvo: “Kozom san udžile mungre gospodarešće? šel mere e maslinesko ulje phendas o manuš. ⁶ A o upraviteljo phendas lešće: “Le čiri knjižica beš thaj odma isoravisar pe pandžvardeš. ⁷ Pale godova phendas averešće: “A tu, kozom san tu udžile?” Šel mere div.” Phendas vi lešće: “Le čiri knjižica thaj ispravisar pe ohtovardeš.” ⁸ Posle godova o gospodari pohvalisarda e nepravedno upravitelje. Kaj e manuša akale themešće si maj snalažljive ando postupanje prema okola save si lende slične nego o them svetlosti.” ⁹ “A me phenav tumende, arachen tumende drugaren, hohavne barvalipeja, pa te jek đes kana avel dži ko krajo primintumen ande lende večne stanurja.” ¹⁰ “Ko si pačivalo ande maj cikno, vi ande maj baro si pačivalo; a ko si ande majcikno bipačivalo, vi ande majbaro avela bipačivalo. ¹¹ Ako najsenas pačivale ande hohavno barvalipe, ko poverila tumende čačo? ¹² Thaj ako ande averesko najsenas pačivale, ko delatumen tumaro?” ¹³ Ni jek suga naštik služisarel duje gospodaen Ili ječe mrzala, a avere čumidela; ili ječešće avela pačivalo a avre mrzala. Naštik služisle e Devlešće thaj e barvalipešće.” ¹⁴ Sa gadava ašundine e lakoumne fariseja, thaj marenas muj katar o Isus. ¹⁵ A o Isus phendas lende: “Tumen čerentumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manuša smatrisaren vredno, e Devlešće gadilpe.” ¹⁶ O zakon thaj e prorokurja važinas dok či avilo o Jovano savo bolelas, a katar askal navestilpe o carstvo e Devlesko. Thaj svako navalisarel te del ande leste. ¹⁷ Ali godova či značil kaj o zakon majbut či vredil kaj majloče načhela o nebo thaj e phuv, nego te propadnisarel jek tačkica andar o zakono.” ¹⁸ Svako kova savo mučel pire romnja thaj lel avrja, čerel preljud; thaj ko ženilpe raspuštenicasa, preljud čerel. ¹⁹ Sas vasesosko barvalo manuš, savo lelas pe peste majšukar pohtan katar o grimiz, svila, thaj trailas svako đes raikane thaj veselilaspe. ²⁰ A angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš savo sas sa ande čirurja, lesko alav sas Lazar, ²¹ thaj želilas samo te čaljol e mrvicenca kaj perenas katar e barvalešči sinija; dok gajda pašljolas avenas e džučhela thaj čarnas e čirurja pe leste. ²² A kana mulo o čoro, e anđelurja inđardinele ande Avramošće angalja; pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. ²³ A lešči duša deli ando pakao, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhlas e Lazare ande Avramešće angalja ²⁴ Thaj čutas muj: “Dade Avahame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrjale mungri čhib kaj zuales mučiman ande kava palmeno.” ²⁵ Pe godova phendas o Avram: “Detu gođi čhaveja, kaj tu pale čiro trajo primisardan čiro lačhipe, a gajda vi o Lazar piro bilačipe. Akana vo akate tešilpe, a tu mučistu. ²⁶ Osim godova, maškar amende thaj tumende si bari provalija, thaj vi okola save kamlinesas naštik načhen okotar akaring, niti akatar okoring.” ²⁷ Pe godova o barvalo manuš phendas: “Molivtu askal, dade, bičhal e Lazare ando čer mungre dadesko. ²⁸ Siman pandž phral, pa neka džal thaj upozorilen te na vi von aven akaring ande kava than e mukengo.” ²⁹ A o Avram phendas lešće: “Opominlen o Mojsija thaj e prorokurjaande prire zapisurja. Neka čiton len thaj čhon kan lende” ³⁰ A vo phendas: “O na, dade Avrame! Nego te avilo lende vareko andar e mule, obratinape.” ³¹ A vo phendas lešće: “Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonon, či pačana sa vi te uštel thaj avel lende vareko andar e mule.”

17

¹ O Isus phendas pire učenikonende: “Okova so navodil e manušen po bezah sigurno avela, ali teško okolešće prekal kaste o bezah avel; ² Maj lače avilosas lešće te čhol pešće

o mlinsko bar oko e kor thaj te hutel ando more, nego te crdel po bezah ječe katar akala cikne. ³ Upozorivtumen! Ako čiro phral savo si verniko pogrešil, kušles thaj jartosarl lešće ako pokailpas. ⁴ Ako vi efta drom po đes sagrešisarel tuće thaj efta drom po đes avel thaj phenel tuće: “Jartosar mande pogrešisardem! Jartosar lešće.” ⁵ E apostolja phendine e Gospodešće: “Trubulamen majbut pačipe, phen amende sar de dobisles!” ⁶ O Gospod phendas lenđe: “Te aveltumen pačipe sago kaj si e gorišicako zrno, phendinesas akale dudošće: “inkaltu e korenosa thaj presaditut ando more!” thaj vo presadisajlosas.” ⁷ Ko tumendar phenela pire slugašće savo oril ili lel sama pe stoka, kna boldelapes andar o polje, av brzo thaj beš pale sinija?” ⁸ Či umesto godova phenena lešće gajda: “Čer mande večera! Čhov e kecelja pe tute thaj služisarman dok hav thaj pijav; pale godova tu haja thaj pijeja?” ⁹ Zar trubus te zahvalisares e slugašće kaj čerdas piri bući? ¹⁰ Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešće, phenen: “Sluge sam save či zaslužisaren pohvala! Čerdam samo so samas udžile te čeras!” ¹¹ Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalem, o Isus načelas maškar e Samarija thaj e Galileja. ¹² Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara maj dur ¹³ thaj počnisardine te čhon muj: “Isuse, Sikavneja, smiluitu amende!” ¹⁴ Kana o Isus dikhlalen, phendas lenđe: “Džantar, thaj sikaventumen e rašajende!” thaj dok džanas dromesa sastilie katar e guba. ¹⁵ Jek lendar dikhla kaj sastilo, boldape thaj slavisarda e Devle andar sasto glas. ¹⁶ Čhudape pe koča angle Isusešće pungre thaj zahvalisarda lešće. A sas godova vasesosko samarijanco. ¹⁷ Pe godova o Isus phučlas: “Zar či sastile deš džene? ¹⁸ Zar nijek lendar či boldapes te zahvalil e Devlešće osim akava tuđinco?” ¹⁹ A e manušešće phendas: “Ušti! thaj Džal čiro pačipe spasisardatut!” ²⁰ E fariseja phučline e Isuse: “Kana avela o carstvo e Devlesko?” A vo phendas lenđe: “O carstvo e Devlesko či avel gajda de šaj dičhelpes; ²¹ naštik phenela pes: “Aketalo akate!” ili: “Eketalo okote!” Ake o carstvo e Devlesko si maškar tumende!” ²² Pale godova phendas e učenikonende: “Avela e vrjama kana želina te dičhen e Čhaves e Manušešće makar samo jek đes, ali či dičhenales. ²³ Phenena tumende: “Eketalo kote, aketalo kate!” Na džan thaj na prasten inča! ²⁴ Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebosko thaj rasvetlil sa dži ke aver kajo, gajda avela vi e Romešće Čhaveja ando đes lesko. ²⁵ No majsigo vo trubul but te pretrpisarel thaj te akava naraštaj odbaciles.” ²⁶ “Thaj sago kaj sas ando đes e Nojasko, gajda avela vi ando đes e Romešće Čhavesko: ²⁷ Hanas, pijenas, ženinas pe thaj udainas pe dži ko đes dok o Noa či dijas ande korablja. thaj avilo o potop thaj sa uništisardas. ²⁸ Askal avela sago ande vrjama e Lotošći: kana hanas thaj pijenas, činenas thaj bičinenas, sadinas thaj gradinas. ²⁹ A askal ande kova đes kana o Loto inkljisto andar e Sodoma, andar o nebo zapljučisarda o oganj thaj o sumpor thaj sa uništisardas. ³⁰ Gajda isto avel ando đes kana objavilape o Čhavo e Romesko.” ³¹ Ande kova đes, ko avela po krovo, a lešće stvarja si ando čer, neka na fuljel te lelen. ³² Thaj ko si ande njive, neka či boldelpes palpale. Dentumen gođi ke Lotošći romnji (manušnji)! ³³ Ko lela sama pe po trajo te aračheles, hasarelales; A ko hasarela po trajo aračhela les.” ³⁴ Phenav tumende, ande koja rjat avena duj džene ande jek than: Jek lelapes, aver mućelapes. ³⁵ Duj meljina zajedno: jek lelape, a aver mućelape ³⁶ Duj avena ande njive jeklelape, a aver mućelapes. ³⁷ Pe godova phučlineles: “Kaj Gospode? A vo phendalende: kaj si e strvina kote vi e orlurja čidenape.

18

¹ Askal phendas lenđe e usporedba andar godova sar uvek trubul te lolilpe e Devlešće, thaj sar nikada či trubul te klonilpe. ² Thaj phendas: “Ande jek gav sas jek sudija savo či daralas e Devlestar thaj e themestar či ladžalas. ³ A ande godova gav sas jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les: “Braniman katar mungro protivniko. ⁴ pale lungo vrjama vo godova či kamlas. A majposle phendas ande peste: Vi ako či darav katar o Del thaj či ladžav katar o them, ⁵ Ipak braniva kale udovica, kaj stalo dosadilman ta či avel majbut te dosadilman. ⁶ Askal phendas o Gospod: Ašunen so phenel

o nepravredno sudija. ⁷ Zar o Del či pobrinilape pale kola kaj pripadisaren lešće thaj vapin lešće o đes thaj e rjat? ⁸ Phenav tumende kaj odbranilalen brzo. Ali o Čhavo e Romesko kana avela dali aračhela paćipe pe phuv? ⁹ phendas još akaja usporedba po računo varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas: ¹⁰ Duj roma (manuša) đele ando Hramo te pomolinpe: jek sas farizejo a aver careniko. ¹¹ O farizejo ačhilo thaj počnisarda gajda te molilpe ande peste: “Devla, nais tuđe kaj nasem sago aver roma (manuša): razbojnikurja, nepravrednikurja, preljubnikurja, ili sago akala carenikurja.” ¹² Me postisarav duvar ando kurko, dav deš posto atar sa so siman.” ¹³ A o careniko, ačhelas majdur, či osudilaspe ni pe jakha te vazdel po nebo, nego pećelaspe ando koliin thaj phenelas: “Devla av milostivo mande bezehalešće!” ¹⁴ Phenav tumende: akava boldape čhere pravedno, a na kova! Svako savo uzvisilpe, avela ponizime; a savo ponizilpe, avela uzvisime.” ¹⁵ A anenas lešće vi e majcikne čhavroren te čhol pe vas pe lande. Kana godova dikhline e sikavne, počnisardine te ačhavenlen alavenca. ¹⁶ A o Isus akhardalen thaj phendas: “Mućen e čhavroren te aen mande thaj na branisaren lende kaj kasavengo si o carstvo e Devlesko.” ¹⁷ “Čačes, phenav tumnde, savo či primil o carstvo e Devlesko sago cikno čhavro, či dela andeleste.” ¹⁸ Varesavo ugledniko phučlales: “Lače sikavneja, so trubul te ćerav te dobisarav večno trajo?” ¹⁹ A o Isus phendas lešće: “Sostar akharesman lačheja? Khonik naj lačo, nego li samo o jedino Del. ²⁰ E zapovedi džanes: Na ćer preljub! Na mudar! Na čor! Na svedočisar hohamne! Poštuisar će dades thaj će deja!” ²¹ A vo phendas: “Sa gadava ćerav kadar mungri ternimata.” ²² Kana godova ašunda o Ius, phendas lešće:” Još jek ačhilotut: sa so situt bićin thaj podelisar e čorende thaj avelatu parvlpe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande.” ²³ Kana vo godova ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo. ²⁴ O Isus dikhla pe leste thaj phendas: “Sar si phare e barvalešće te del ando carstvo e Devlesko! ²⁵ Maj loće si e kamilaće te načhel kroz e suvjaće kan nego o barvalo ando carstvo e Devlesko.” ²⁶ Okola save godva ašundine, Phendine: “Pa ko onda šj spasilpes?” ²⁷ A vo phendas: “So si nemoguće e romende (manušende), moguće si e Devlešće.” ²⁸ Askal o Petar phendas: “Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute.” ²⁹ A o Isus phendas lende: “Čačes, phenav tumende, nejle savo muklasa po ćher, ili pe romnja, ili pe phralen, ili pe dade thaj pe deja, ili pe čhavren zbog o carstvo e Devlesko, ³⁰ a te či primila put majbut već pe kava them, pe pe kova themvečno trajo.” ³¹ Thaj lija pesa e dešudujen, thaj phendas lende: “Ake das ando JeruzalemThaj po čhavo e Romesko pherelape sa so ramosardine e prorokurja: ³² Avela dino e poganonđe, marena muj lestar, mardo thaj čhungardo; ³³ Thaj nakon so bićuinle, mudarenal les, ali vo trito đes uštela.” ³⁴ A von khanči katar godova či haćardine. thaj e alava sas garade lendar thaj či haćardine so sas mothodo. ³⁵ A kana avile paše ko Jerihon, varesavo koro bešelas po dro thaj prosilas. ³⁶ Ašunda kaj načhel o but them, phučelas so si godova. ³⁷ Phendine lešće: “O Isus Nazarećanino načhel.” ³⁸ Askal čhutas mu; “Isuse čhaveja e Davdešćeja, smiluitu mande!” ³⁹ A kola gaj džanas anglal ačhavenas les, ali vo još majbut čholas muj: “Čhaveja Davidešćeja, smiluitu mande!” ⁴⁰ O Isus ačhilo thaj phendas te anenle leste. Kana vo avilo paše phučlales: ⁴¹ So kames te ćerav tuće?” A vo phendas: “Gospode, te dikhav.” ⁴² A o Isus phendas lešće: “Dik! ćiro paćipe spasisardatu.” ⁴³ lešće jakha odma putajle, počnisarda te dićhel, uputisajlo pale lende thaj počnisarda te slavil e Devle. Sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19

¹ Thaj dijaando Jerihon. Dok načhelas kroz leste, ² Andar jekhvar pojavisajlo o rom (manuš) alavesa Zakej. Sas vo carenikosko starešina but barvalo. ³ Kamlas te dićhel ko si godova Isus, ali naštik dikhlas katar o but o them kaj sas cikno rom (manuš). ⁴ Prastaja anglal, lijape opre pe smokva te šaj dićheles, kaj kotar o Isus trubuja te načhel. ⁵ Kana o Isus areslo pe godova than, dikhlas opre thaj phendas lešće: “Zakej, brzo fulji! ađes trubul te zadržiman ande ćiro ćher.” ⁶ Vo brzo fuljisto thaj primisardale sa radosno. ⁷ A sa save godova dikhline počnisardine te mrmljan: “Đelo ando ćher

ječe bezehalesko!”⁸ A o Zakej uštilo thaj phendas e Gospodešće: “Ake, Gospode, opš mungro barvalipe dav e čorenđe! Thaj ako varekas hohadem, poldav štar drom majbut.”⁹ Pe godova phendas lešće o Isus: “Ađes avilo o spasipe akal ečherešće kaj vi vo si čhavo e Avraamesko!”¹⁰ O čhavo e Romesko avlo te aradhel thajte spasisarel so si hasardo!”¹¹ Sar von godova ašunenas, vo nadodaisarda e usporedba_ zato kaj inčarena kaj odma pojavilape o carstvo e Devlesko kaj sas o Isus paše ando Jerusalem.¹² Askal phendas: “Varesavo barvilo rom (manuš) trubuja te otputuisarel ande dur phuv te primil po carstvo thaj te boldelpes.”¹³ Akhardas pe deš slugonen, dijalen deš mine thaj phendas lenđe: “Trguisaren dok či boldaman.”¹⁴ A lešće zemljakurja mrzanas les thaj bičhaldine pale leste e poslanikonon te phenen. “Či kamas te kava caruisarel pe amende.”¹⁵ “Kana vo primisarda p carstvo thaj boldaspe, naredisardas te anen lešće kole sugonen savende dija e love te ašunel so zaradisardine.”¹⁶ Avilo o prvo thaj phendas: “Gospodarina, čiri mina anda deš mine.”¹⁷ Phendas lešč: “Lačno san slugona lačheja! Ande cikno sanas verno, vladisar pe deš gava!”¹⁸ A vilo vi aver alavenca: “E mina čiri Gospodarina, anda pandž mine.”¹⁹ Vi godolešće phendas: “Vi tu av pe pandž gava!”²⁰ Trito palem avilo alavenca: “Gospodarina, ale tuče čiri mina. Arakhavas lat garadi ando dikhloro.”²¹ Daravas tutar kaj san strogo rom (manuš): les so či lijan sama, čides kaj či sadisardan.”²² Phendas lešće: “Čire alavenca sudivatuče, bilačheja slugo! Džanglan kaj sem srogo rom (manuš), kaj lav su či arakhadem thaj kaj čidav kaj či sadisardem?”²³ Sostar askal či dijan mungre love ande menjačnica? kajda kana boldemasman vazdemas les kamatasal!”²⁴ Pe godova phendas kolende kaj sas kote čidine:” Len lestar e mina thaj denla okolešće kaj siles deš.”²⁵ Phendine lešće: “Gospodarina, pa les već si deš mine!”²⁶ Phenav tumende: “Svakonešće kas si još delape, a kolstar kaj naj lelape vi kova so siles.”²⁷ A mungre dušmajen_ kola save čikamlineman te me avav caro pe lende, anen akaringal, thaj mudarenlen angle mungre jakha!”²⁸ Phendine godova, thaj nastavisardas piro drom ando Jerusalem.²⁹ Kana avilo paše ke Vizfaza thaj ke Vitanija ke gora savi akhardolas Maslinsko, bičhaldas pire duj sikammen³⁰ thaj phendas lenđe: “Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, aračhena phangle magari save još khonik či jašisardas. Putrenle thaj anenle.”³¹ Ako vareko phučlatumen: “Sostar putrnles? Gajda phenen: “E Gospodešće trubul.”³² E bičhalde đele thaj arakhline sar phendas lenđe.”³³ Thaj dok putrenas e magari, lesko gospodari phendas lenđe sostar putren e magari?”³⁴ Von phendine: “E Gospodešće trubul.”³⁵ Andinele ko Isus thaj čhutine pire haljine po magari thaj bešlo o Isus pe leste.”³⁶ Dok vo gajda džalasanglal, e roma (manuša) buljarenas pe haljine po drom angle lste.”³⁷ A kana već avilo paše te fuljel katar e gora Maslinsko, sasti gomila e but e učenikurija počnisardine saste glasosa te hvalin e Devles pale sa e čudurja kaj dikhline,³⁸ Phenenas: “Blgoslovime o Caro, o kova savo avel ando alav e Gospodesko! Po nebo miro! Slava ande visine!”³⁹ Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them: “Sikamneja, zabranisar godova čire učenikonende.”⁴⁰ Vo phendas: “Phenav tumende, ako vao ačhen, e bara čhona muj!”⁴¹ Kan avilo paše thaj dikhla o gav, rujas pe leste⁴² thaj phendas: “O kana vi tu džanglanas ande kava đes so si pale čiro miro!”⁴³ Ali akana si garato čire jakhende. Avena čire đesa kana e dušmaja čire, hanade opkolina tut, thaj čičidenatu katar sa e riga.”⁴⁴ Sraavnina tut thaj e čhavren ande tute e phuvjasa. Thaj či ačhela ande tute ni bar pe bareste zbog godova kaj či priznaisardan odredime vrjama kana o Del avilo tute.”⁴⁵ Kana dijas ando Hramo, počnisarda te tratel o kolen kaj bičinenas.”⁴⁶ Phendas lenđe: “Ramome si: O čher mungro avela čher molitvako, a tumen lestar čerdine lestar razbojničko špilja!”⁴⁷ Svako đes sikavelas ando Hramo. A e šorvale rašaja thaj e lilodžangle rodenas sar te mudarenles.”⁴⁸ Ali či arakhline načino sar te čeren godova, kaj sa o them ašunelas les thaj visinas pe lešće alava.

20

¹ Jek đes dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj navestisarelas e bahtali

nevimata, avile leste e šorvale rašaja zajedno e sikavnenca e Mojsiješće zakonestar thaj e starešinenca² haj phendine lešće: “Phen amende save vlastosa čeres godova ili ko dijatu godova vlast?”³ Vo phendas: “Phučava me tumen. Phenen mande: ⁴ “E Jovanesko boldipe sas andar o nebo ili katar e roma (manuša)?”⁵ A von gndinas ande peste: “Te phendam andar o nebo, phenela sostar askal či paćaine lešće?”⁶ A te phendam katar e roma (manuša), sa o themčudelape barenca pe mende. Kaj o them paćalas kaj sas o Jovano proroko.”⁷ Thaj phendine kaj či džanen katar si.⁸ A oIsus phendas lenđe: “Ni me tumenđe či phenava save vlastosa čerav kava.”⁹ Pale godova lija thaj phendas e themešće kaja usporedba: “O rom (manuš) sasadisarda vinograd, iznajmisarda les e vinogradarende thaj otputuisarda pe luno vrjama.”¹⁰ avili e vrjama bičhalda e sluga pire ke vinogradarja te denle katar o bijandipe e vinogradesko, ali e vinogradarja mardinele, thaj bičhaldinele palpele čučes.¹¹ Pe godova vo bičhaldas aver slugo. Ali von vi godoles madine, mardine muj lestar thaj bičhaldnele čuče vastenca.¹² Bičhalda vi e trito. A von vi les izanisardine thaj čhudine avri.”¹³ Pe godova phendas o gospodari e vinogradesko: “So te čerav? Bičhalava lenđe mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina.¹⁴ Ali kana e vinogradarja dikglineles, ačhile maškar pende te čerenpe godaver: “Akva si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o naslestvo avela amaro.”¹⁵ Čhudinela avri andar o vinogrado thaj mudardineles.” “So čerela lenca o gospodari e vinogradesko?”¹⁶ Avela tha mudarela godole vinogradaren thaj o vinograd dela averenđe.” Save ašunenas les phendine: “Devla arak!”¹⁷ A vo čhindalen jakhenca thaj phendas: “Aso kova ramol: O bar save čhudine e graditeljurja postanisarda o bar zaglavno?”¹⁸ Ko got perel pe godova bar, smrsklales, a pe kaste vo perel, satri la les.”¹⁹ E lilodžangle thaj e šorvale rašaja dičhenas te isto čas o čhon pe vas pe leste, ali daranas katar o them. Haćardine, kaj pale phendas e usporedba.²⁰ Katar askal počnisardine te len sama pe leste thaj bičhaldine e špjunen. Von čerenas pe iskrene te astarenle ando alav, te predainles e šorvalenđe thaj e sudošće.²¹ Thaj phučlineles?” Sikavneja! džanas kaj pravo phenes thaj sikaves, thaj či dičhes ko si ko, nego čaČes sikaves e Devlesko drom:²² Dli trubul te das e carošće o porez ili te nadas?”²³ A vo haćarda lengo lukavstvo thaj phendas lenđe:²⁴ “Sikaven mande o denari.” “Kašći slika thaj potpis si pe leste?”²⁵ A von phendine: “E carošći: “Zato den e carošće carosko, a e Devlešće Devlesko.”²⁶ Thaj naštik astardilele ande alava anglo them, nego ačhiline zadivime lešće naukava.²⁷ A aviline leste varesave saduceja, save či paćanas ando uskrnuće. Thaj phučlineles:²⁸ Sikavneja! o Mojsije ramosardas mende: Te mulo varekasko phral save ss romnji (manušnji) a nas les čhavra, neka lesko phral lel godole romnja thaj vazdel potomstvo pe phralešće.²⁹ Gajda sas efta phral. Prvo oženisajlo thaj mulo bi čhavrengo.³⁰ Aver lija lešće romnja,³¹ Askal trito; gajda kaj sa efta muline a či mukline čhavra.³² Po krajo muli vi e romnji (manušnji).³³ Askal po uskrnuće kašći romnji (manušnji) voj avela? kaj sas sa efta phralenđi romnji (manušnji).”³⁴ O Isus phendas lenđe: “E čhavra akale themešće udainpe thaj ženinpes.³⁵ A kola save aračhenpes dostojne okole themešće thaj uskrsnina andar e mule či ženinape niti udajinape.³⁶ Von majbun naštik ni merena, kaj avena slične sar e anđelurja, von si čhave e Devlešće kaj si čhave uskrnućešće.”³⁷ A kaj e mule uštena, godova vi o Mojsije phendas po than e grmoskao kaj akharda e Gospode Devles Avrameđće e Devle e Isakošće thaj e Devle e Jakovešće.³⁸ A o Del naj Del e mulengo nego e džudengo; kaj si savora ande leste džude.³⁹ Pe godova phendine lešće varesave lilodžangle: “Sikavneja!” Lače phendan!”⁴⁰ Thaj majbut či usdisajle khanči te phučenles.⁴¹ A vo phendas lenđe: “Sar phenen kaj si o Kristo o čhavo e Davidesko?”⁴² O David korkoro phenel ande knjige e psalmurja: Phenel o Gospod mungre Gospodešće: “Beš pe mungri desno rig⁴³ Dok či položisarav e dušmajen čiren late pungre čire!”⁴⁴ Dakle o David akhardasle pire Gospodesa. Sar si askal lesko čhavo?”⁴⁵ Thaj ango sa o them phendas pire učenikonenđe:⁴⁶ “Lentumen sama katar e Lilodžangle, save volin te phiravenpes ande lundže haljine, volin te pozdravisarenlen pe javne thana, prve thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe,⁴⁷ Save kan e čhera e

udovicengo, thaj hohavne molinpe dugo e Devlešće. Von avena strogo osudime.

21

¹ Kana dikhlas, dikhla sar e barvale čhuden ande riznice pire darurja. ² A dikhla vi varesave čore udovica savi čhudas kote duj lovora. ³ Thaj phendas: “Čačes, phenav tumende: akaja čori udovice čudas maj but savorendar. ⁴ Kaj savora kal dine katar piro viško, a voj katar po čorpe dija sa so sila.” ⁵ Thaj dok varesave čerenas svato ando Hramo, sar si ukrasme šukar baenca thj e sveto darovenca, phendas: ⁶ “Avena e đesa kana katar kava so dičen či ačhela nibar pe bareste svako avela harado.” ⁷ Phučlineles: “Sikavneja, a sar avela godova? thaj pe savo načino godova dogodila pes?” ⁸ A vo phendas: “Lensama, na den te hohadon. But avena ande mungro alav thaj phenena: “Me sem” thj avili e vrjama!” Na džan pale lende. ⁹ A kana ašunena pale raturja thaj pale pobune, na daran. Čačes godova trubul te avel, ali godovajoš naj odma o krjajo.” ¹⁰ Askal phendas lende: “O them uštela po them, thaj o carstvo po carstvo; ¹¹ e phuh činolapes pe sast them, thaj avela bari bok thaj nasvalimata, thaj e bare nevolje po them avena thaj bare znakurja avena po nebo. ¹² A majsigo katar sa akava vazdena pe vas pe tumende thaj tradenatumen, predainatumen pe sinagoge thaj pe tamnice. Indarenatumen angle carurja thaj kraljurja zbog mungro alav. ¹³ Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo.” ¹⁴ Zato len ilešće: na maj anglal te smislisaren obrana! ¹⁵ Me davatumen ando muj mudrost savjaće naštik usprotivinape niti oduprolape nijek tumaro protivniko. ¹⁶ A predainatumen čak dumare dada thaj tumare deja, tumare phrala, thaj tumare drugarja thaj tumari familija. Varesave tumendar vi mudarena.” ¹⁷ Savora mrzana tumen zbog mungro alav. ¹⁸ Ali ni jek bal katar tumaro šoro či propadnila tumende. ¹⁹ Tumare trpimasa spasina tumari duša. ²⁰ A kana dičhena kaj e Jeruzaleme opkolisarel e vojska askal džanen kaj avili paše e vrjama te opustošisarel. ²¹ Askal save avena ande Judeja neka našen ande gore, thaj save si ando gav neka našen avri; thaj save si avri neka na den ande leste: ²² Kaj si kala đesa e osvetaće, the pherdol sa so si ramome. ²³ Ali teško e khamende thaj klende sve den čuči ande kola đesa! Kaj avena bare nevolje pe phuv, thaj o gnjevo pe kava them. ²⁴ Perena katar e mačosći oštrica, thaj indarenape ando ropstvo pe sa o them; Thaj o Jerusalem uštavena okola kaj či džanen palo Del dok či pherdol e vrjama okolendi save či džanen palo Del. ²⁵ Thaj avena e znakurja po kham thaj po čhonut thj pe čaraja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka e morešći thaj e valonendi. ²⁶ O them mućela po ćdi e daratar thaj e ažućarimastar okolestar so pretil e themešće. Čačes e sile e nebošće poljuljina pes. ²⁷ Askal dičhena e čhave e Romešće sar avel pe oblakurja bare moćosa thaj ande slava. ²⁸ Kana počnila sa godova te avel, uspravintumen thajvazden e šore kaj avilo paše tumaro otkupljenje.” ²⁹ Thaj phendas lende e prispodoba: “Dičen e smokva thaj sa e kaš. ³⁰ Kana već kaj mućen e patrja, korkoro već dičen thaj džanen: kaj si paše o milaj. ³¹ Gajda vi tumen kana dičen kaj kodova si, džanen: paše si o Crstvo e Devlesko. ³² Čačes, phenav tumende, kaj kava naraštaj sigurno či načhela dok sa kava či avel. ³³ E phuv thaj o nebo načhena, ali e alava mungre či načhena.” ³⁴ Len sama korkoro pe tumende te či zorjavol tumaro ilo katar havavost, katar matipe thaj katar e brige ando trajo, thaj te na iznenadiltumen godova đes ³⁵ sago zamka, kaj avela pe sa kola save train pe sasti phuv. ³⁶ Zato stražarisaren thaj molintumen e Devlešće te šaj te načhen sa kava so trubul te avel thaj t ačhen anglo Čhavo e Romesko.” ³⁷ Đesesa sikavelas ando Hramo, a raćasa inkljelas thaj raćarelas pe maslinsko gora. ³⁸ A so o them detharinako rno avenas leste ando Hramo te ašunenles.

22

¹ Pašolas o đes bikvasosce mangrengo savo akharenas Pasha. ² E šorvale rašaja thaj e lildžangle rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. ³ A o beng dija ando Juda saves akharenas iškarijoski, jek katar e dešuduj. ⁴ Vo đelo thaj ugovorisardas e

šorvale rašajeca thaj e zapovednikonca sar te predailes lende. ⁵ Von raduisajle godolešće thaj ponudisardine lešće love. ⁶ A vo pristanisardas. Katar askal rodelas prilika te predaile lende te na dičhel o them. ⁷ Kana avilo o đes e bikvascosće mangrengo, ande savo trubujasas te žrtvujilpe e pasha, ⁸ O Isus bičhaldal e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: “Hajde pripremisaren amende te has e pasha.” ⁹ A von phendine lešće: “Kaj kames te pripremisaras?” ¹⁰ A vo phendas lende: “Ake, čim den ando gav malavelatumen o rom (manuš) savo inđarel paj ando vrčo. Teljaren pale leste ando čher savo vo del ¹¹ thaj phenen e domačinešće godole čherešće: “O sikavno phučel kaj si e dvorana kaj šaj te hal e paska pire učenikonenca?” ¹² Thaj vo sikavela timende po spato e bari dvorana: kote pripremisaren.” ¹³ Von đele, arakhlina sar phendas lende thaj kote pripremisardine e pasha. ¹⁴ Kana avilo o časo, o Isus bešlo pale sinija thaj e apostolurja lesa. ¹⁵ Thaj phendas lende: “Saste ilesa čeznisardem te hava kaja pasha tumenca majsigo nego aven mungre muke. ¹⁶ Kaj phenav tumende, či majbut havala dok či završilep ando carstvo e Devlesko.” ¹⁷ Thaj lija o tahtaj, zahvalisarda thaj phendas: “Len thaj razdelisaren le maškar tumende. ¹⁸ Kaj phenav tumende, či čimajbut pijava e trsošće bijandimastar dok či avel o carstvo e Devlesko.” ¹⁹ Thaj lijas o mangro, zahvalisardas, phaglasle thaj dijalen alavenca: “Akava si o telo mungro savo delpes pale tumende. Akava čeren te dentumen godi mande.” ²⁰ Gajda vi pale večera lija o tahtaj thaj phendas: “Akava tahtaj si nevo Savezoande mungro rat savo čhordol pale tumende.” ²¹ “A ake, o vas mungre izdajnikosko manca si pe sinija. ²² O čhavo e Romesko, čačas džal sar si odredime, ali jao o kole romešće (manušesće) savo predaisareles.” ²³ A von počnisardine te phučenpes ko lendar šaj avilosas godova. ²⁴ Ande godova maškar lende nastanisarda prepirka ko lendar avela majbaro. ²⁵ A vo phendas lende: “E carurja e themešće vladin e themeja, pes akaharen lačhenca. ²⁶ Tumen na čeren gajda! Naprotiv, majbaro maškar tumende, neka avel sag majcikno; a o starešnana sago kova kaj služisarel. ²⁷ Ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili sav služisarel? Zar naj kova savo si pale sinija? A me sem maškar tumende sago kova savo služisarel.” ²⁸ Ej, tumen ačhilina manca ande sa mungre kušnje. ²⁹ Me davtumen ande vlast o carstvo savo dijas man mungro Dad: ³⁰ Te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen po prestolje te sudisaren e dešuduj plenenurja e Izraelošće.” ³¹ Askal phendas o Gospod: “Simune! Simune! ake o beng rodel te rešetiltumen sar o điv. ³² Ali me molsardem pale tute te na malaksisarel čo pačipe. Pa kana aveja tute, učvrstisar će phralen.” ³³ O Petar phendas lešće: “Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tamnica vi ando smrto.” ³⁴ A o Isus phendas lešće: “Phenav tuće Petre, ađes o bašno či oglasilape trin drom dok či zataisares kaj pindžaresman.” ³⁵ Thaj phendas: “Kana bičhaldemtumen bi kesako thaj bi trjastako thaj bi sandalengo, dal nedostailas tumende vareso?” A von phendine: “Khanči.” ³⁶ akana phendas lende_ kas si kesa neka lelat! isto gajda vi e trjasta! a kaj naj, neka bićinel pi haljina thaj nek ćinel pešće mačo ³⁷ Kaj phenav tumende, kova so si ramome trubul te pherdol pe mande: Maškar e zlikovcurja čhutinele. Gajda kova so si ramome pale mande avel dži ko krajo.” ³⁸ Von phendine lešće: “Gospode, ake kate duj mačurja!” Phendas lende: Dosta si!” ³⁹ Askal inkljisto thaj po običajo uputisajlo pe maslisnko gora. Pale leste teljardine vi lešće učenikurija. ⁴⁰ Kana areslo kote phendas lende: “Molisarentumen ta na peren ando napast!” ⁴¹ Pale godova durjilo lendar kozom šaj baresa čudestu, pelo pe kočā thaj molisajlo: ⁴² Dadde! Ako kames, lemandar kava tahtaj. Ali na mungri volja te avel, nego ćiri volja te avel!” ⁴³ A sikadilo lešće o anđeo andar o nebo savo ohrabrisardale. A kana sas ande smrtno muka, još majzurala molilaspe ⁴⁴ A o znojo pa leste postanisarda sago kapljice ratešće save perenas pe phuv. ⁴⁵ Uštilo katar e molitva, boldape ke učenikurija thaj arakhlalen sar soven iscrpime katar e žalosti ⁴⁶ Pa phendas lende: “Sostar soven? Ušten! Molisarentumen te na peren ando napast!” ⁴⁷ Dok vo još motholas, pojavisajlo o them, a angle lende jek katar e dešuduj, akhardo Juda. Vo pašilo ko Isus thaj čumidasle. ⁴⁸ A o Isus phendas lešće: “Juda, čumideja izdaisares e čhave Romešće?” ⁴⁹ A kla oko leste dikhline so si, thaj phendine: “Gospode, te pekas mačesa?” ⁵⁰ A jek lendar pekal e

slugo e bare rašaješće thaj čhinda lesko desno kan. ⁵¹ A o Isus phendas: “Mućen! Dosta!” Askal astardape pale lesko kan thaj sastardale. ⁵² Askal o Isus phendas kolende save avile pe leste e šorvale rašajende, e Hramošće ztražarende thaj e starešinende: “Sago po razbojniko aviline pe mande e mačonenca thaj e rovljenca! ⁵³ Svako đes semas tumenca ando Hramo thaj či vazdine e vas pe mande. No akaja si tumari vrjama thaj e vlast e raćaći.” ⁵⁴ Pošto astardineles, inđardineles ando čher e bare rašajesko. A o Petar džalas pale leste dadural. ⁵⁵ A von maškare ande avlija astardine jag thaj bešline okolo late. Maškar lende bešlo o petar. ⁵⁶ Dikhlales varesavi sluškinja kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj phendas: “Vi kava si lesa!” ⁵⁷ A vo zanekisardas: “Či džanav les, romnjije:” ⁵⁸ Cara mainća lijale sama vareko aver thaj phendas: “Vi tu san lendar!” A o Petar phendas: “Roma naj sem!” ⁵⁹ Kana nakhlo katar jek sato vrjama aver varesavo navalisardas: “Čačes, vi kava sas lesa! Galilejco si” ⁶⁰ A o Petar phendas: “Roma, či džanav so phenes!” Thaj dok još motholas, ogłasisajlo o bašno. ⁶¹ O Gospod boldape thaj dikhlas po Petar, a o Petar dijape godi ke alava e Gosodešće, sar kova phendas lešće: “Majsigo nego so o bašto ađes ašundol, trin drom zataijaman,” ⁶² Inkljisto thaj čerko rujas. ⁶³ A e roma (manuša) save aračhenas e Isuse marenas lestar muj thaj denas les dab ⁶⁴ Učharenas lesko muj thaj phenenas lešće: “Proreknisar ko dijatu dab!” ⁶⁵ Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. ⁶⁶ A kana đesajlo, čidape o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj andinela angle angle piro veće ⁶⁷ thaj phendine: “Ako san tu o Kristo, phen amende!” A vo phendas lende: “Ako phenav tumende, či pačana; ⁶⁸ Ako phučavtumen, či odgovorina. ⁶⁹ No katar akana o Čhavo e Romeskobešela pe desno rig e Devlešće silaće.” ⁷⁰ Pe godova savora phendine: “Tu san dakle o čhavo e Devlesko!” Vo phendas lende: “Tumen phenen! Me sem!” ⁷¹ Pegodova phendine von: “Savo svedočanstvo još trubulamen korkoro ašundam andar leko muj!”

23

¹ Thaj uštil sa o kova them. Inđardinele ko pilato ² thaj ačhiline te optužinle: “Akales arakhlam sar sar zavodil amero them thaj branil te delpe o porez e carošće thaj pale peste mothol kaj si vo o Kristo, kraljo.” ³ O pilato phučlales: “Tu san o kraljo e židovengo?” Vo phendas lešće: “Tu phenes!” ⁴ Askal o pilato phendas e šorvale rašajende thaj e themešće: “Nisošći doš či arakhav pe kava rom (manuš!)” ⁵ No von navalinas: “Bunil e theme pe naukava pe sasti Judeja, andar e Galileja dži akate!” ⁶ Kana godova ašundas o pilato, Phučlas dali si godova rom (manuš) Galilejco. ⁷ Thaj hačardas kaj si andar e Irodosko područije bičhaldale ko Irod, Savo sas godola đesa ando Jerusalim. ⁸ A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te dičheles zbog kova kaj ašundas pale leste thaj nadisajlo kaj lestar dičhela varesosko čudo. ⁹ Thaj but phučlasles ko si pale soste; ali vo khanči či phendas lešće. ¹⁰ A e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar ačhenas, thaj jednako prnasles. ¹¹ O Irod zajedno pe vojnikonenca marda muj lestar: dijas pe leste parne haljne thaj bičhaldale palpale ko pilato. ¹² Godova đes o Irod thaj o pilato sprijateljisajle, kaj majsigo sas tušmaja. ¹³ O pilato akhardas e šorvale rašajen, e većnikonen thaj e themes thaj phendas lende: ¹⁴ “Andine mande kale rome sago kaj bunil e themes. Me ake phučavles angle tumende thaj či arakhlam ni jek doš pe leste pale savi prnles. ¹⁵ A ni o Irod thaj zato bičhaldales palpale mende. Ake, Vo či čerda khanči sova zaslužisardas smrto. ¹⁶ Kazniva les thaj mukavale. ¹⁷ A svako prazniko e paskako trubujas te mućel lende po ječe phangles. ¹⁸ A sa o them čhutas muj alavenca: “Le akales a muk amende e Varava; ¹⁹ Savo sas čhudino ande tamnica pale varesošći buna ande varesosko gav thaj palo rat. ²⁰ A o pilato palem phendas kaj vo kamlasas te mućel e Isuse. ²¹ A von čhutine muj alavenca: Razapniles, razapniles. ²² A vo trito drom phendas lende: “So vo loše čerda? me khanči či arakhav pe leste sova zaslužisardasas smrto; Dakle te dav te maravle thaj te mukavle. ²³ A von navalinas saste glasosa mandenas te razapniles. thaj čhonas muj sa majzurale. ²⁴ O pilato presudisarda te avel lende so roden. ²⁵ Muklas o kole savo sas zbog e pobuna thaj zbog o mudaripe čhudino ande tamnica,

saves rodenas, a e Isuse dijas lende pe volja. ²⁶ Kana inđardineles, astardine varesave Simune Cirencu savo avelas andar e njive thaj čhutine pe leste o trušul te inđareles e Isuseja. ²⁷ Pale leste džalas but them, thaj e romnja save rovenas thaj kukinas pale leste. ²⁸ O Isus boldape lende thaj phendas lende: “Čhejalen e Jerusalemske, na roven pe mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čavra. ²⁹ Kaj ake aven e đesa kana phenelapes: “Blago e nerotkinjende, blago e điješće savo či bijanda thaj e čučende save či dine thud.” ³⁰ Askal čholape muj e gorende: “Peren pe mende!” thaj e begonende: “Učharenmen!” ³¹ ako gajda ćerelpe e zelene kaštenca, so ćerelape e šućeja?” ³² A inđarenas vi aver dujen zločinconen, te lesa mudarenlen. ³³ Kana aviline po than savo akhardolas Lubanja, kote rzapnisardine les thaj godole zločinconen, ječhe pe lešći desno rig, a avre pe lešći levo rig, ³⁴ A o Isus phenelas: “Dade, jarosar lende, či džanen so ćeren!” Von podelisardine lešće haljine maškar peste thaj čhudine e kocka. ³⁵ O them ačhelaskote thaj dičhelas. A e šorvale marenas muj alavenca: “Averen spasisardas, neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo o Kristo e Devlesko, izabraniko!” ³⁶ Vi e vojnukurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas le e šuteja ³⁷ phenenas: “Ako san tu o caro e židovengo, spasisar korkoro tut!” ³⁸ peleste čhutune vi natpiso pe savo ramolas: “Akava si o caro e židovengo.” ³⁹ Jek kadar e razapnime ratbojnikurja vředolas les: “Najsan li tu o Kristo? spasisar tut thaj vi amen!” ⁴⁰ Askal aver mothodas: “Zar ni tu či daras e Devlestar, savo san pe isto sudo lesa? ⁴¹ amen sam pe pravda kaj primisardam so saslužisardam amare trajosa, a vo_ vo khanči bilačhe či ćerdas.” ⁴² Askal phendas: “Isuse, detu gođi mande kana aveja ando carstvo ćiro.” ⁴³ A vo phendas lešće: “Čačes phenav tuće: “Ađes aveja manca ando rajo!” ⁴⁴ Sas već katar o šovto sato kana nastanisarda o tunjariko pe sasti phuv_sa dži ke injato sato, ⁴⁵ kaj o kha pomrači sajlo, a e hramsko firanglja pharjili po maškaral. ⁴⁶ Thaj o Isus čhutas muj andar sasto glaslo: “Dade, ande vas ćirepredaisarav o duho mungro!” Godova phendas, thaj izdahnisardas. ⁴⁷ Kana o vojska vođa dikhlas so dogosisajlo, ačhilo te slavil e Devle: “Čačes akava rom (manuš) sas pravedniko!” ⁴⁸ Sa o them savo ćidape te dičhel godova prizor dikhline so sas, boldenaspe čhere thaj marenaspe ando kolin. ⁴⁹ Maj dur ačhenas sa kola kaj pindžarenasles thaj e romnja save džanas pale leste andar e Galileja. ⁵⁰ Thaj avilo o rom (manuš) alavesa Josif, večniko, rom (manuš) Čestito thaj pravedno; ⁵¹ Vo či odobrisarda e odluka thaj e volja averendi. Vo sas andar e Arimateja, gav e judejsko thaj ažučarelas o carstvo e Devlesko. ⁵² avilo ko Pilato thaj rodas o telo e Isusesko. ⁵³ Pale godova fuljardinele katr o trušul, paćardinele ando pohtan thaj čhutineles ando limori ande savo još khonik nas čhutino. ⁵⁴ Godova sas đes pale pripreme; thaj o savato već osanisardas. ⁵⁵ A godova pratinas e romnja save aviline e Isuseja andar e Galileja: dičhenas po limori sar si položime o telo lesko. ⁵⁶ Pale godova boldinepe de pripremisaren e mio mirisurja thaj e pomasti. ando savoto miruinas po propiso.

24

¹ Prvo đes ando kurko, detharinako rano, avile von po limori e mijomirisenca kaj pripremisardine len. ² A rakhline o bar lino katar o limori. ³ Dine andre, ali či arakhline o telo e Gospode Isusesko. ⁴ Thaj dok ačhenas zburime godolesa, dik duj roma (manuša) ande blistave haljine ačhiline paše lende. ⁵ pherde dar thaj mukline po muj dži ke phuv, a von phendine lende: “Sostar roden e džude maškar e mule? ⁶ Naj akate, nego uskrnsisardas! Dentumen gođi sar mothoda tumende dok sas još ande Galileja: ⁷ “Trubul o Čhavo e Romesko te avel dino ande vas e bezehalende, thaj razapnime, thaj trito đes te uštel.” ⁸ Thaj dinepe von goći ke alava lešće, ⁹ Boldinepe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešuječhende thaj savorende avrende. ¹⁰ A sas godola: E Marija magdalena, e Jovana, Marija e Jakovešći. Thaj aver zajedno lenca phendine godova e apostolende, ¹¹ A lende gadala alava činisajle sago izmislime, thaj či paćaine lende. ¹² A o Petar uštilo thaj prastaja karingal o limori. Bandilo, thaj dikhla samo e povojurja. Thaj boldape čhere thaj čudisajlo godolešće so dogodisajlo. ¹³ Thaj dik, duj džene lendar isto godova đes putuinas

ando gav savo akhardolas Emaus, maj dur katar o Jerusolim šovardeš stajija. ¹⁴ Čerenas svato maškar pende pale sa so sas. ¹⁵ Thaj dok gajda čerenas svato thaj raspravinas, pašilo lenđe o Isus thaj teljardas lenca. ¹⁶ Ali lenđe jakhenđe nas muklo te pindžarenles. ¹⁷ Vo phučlalen: “Sosko si godova svato kaj ceren maškar tumende dromesa?” Von snuždene ačhadinepe ¹⁸ Thaj jek lendar, alavesa Keopa, phendas lešće: “Zar san tu jedino stranco ando Jerusolim thaj či džanas so sas ande leste kala đesa?” ¹⁹ A vo phendas: “So godova?” a von phendine lešće: “Pa kova e Isuseja Nazarećanosa, savo sas proroko_sline ande telurja thaj pe alava anglo Del tha angle sa o them: ²⁰ Sar amare šorvale rašaja thaj e većnikurja predaisardinele te avel osudime po smrto thaj razapnisardine les. ²¹ A amen nadimen kaj si vo kova savo otkupila o Lzralel. Ali osim sa godova kava si već trito đes sar gadava ogodisajlo. ²² Azbunisardinemen vi varesošće amere romnja: detharinako rano sas po limori, ²³ Ali či arakhline lesko telo pa aviline thaj phendine menđe kaj sikadile lenđe e anđelurja thaj phendine lenđe kaj si vo džudo. ²⁴ Varesave amarendar đeje po limori thaj arakhline sar e romnja phendine, ali les či dikhline.” ²⁵ A vo phendas lenđe: “O sar sen nerazumne thaj sar phare paćan ande kova so phendine e porokurja! ²⁶ Zar či trubuja o Kristo sa godova te pretrpisarel thaj te del ande piri slava?! ²⁷ Thaj askal o Isus gajda rastumačisarda lenđe so phenenel o lil pale leste, ktar o Mojsija dži ke prorokurja. ²⁸ Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a vo pričinisajlo sago kaj džal majdur. ²⁹ No von navalinas. “Ač amenca kaj još cara si e rjat o ćes načhel!” Thaj dijas andre te ačhel lenca. ³⁰ Dok sas lenca pale sinija, lija o mangro, blagoslovisardale, phaglale thaj dijalen. ³¹ Pe godova putajle lenđe jakha thaj pindžardineles, ali vo nestanisardas angle lenđe jakha. ³² Askal phendine jek avrešće: “Či phabolas o ilo ande mende dromesa dok čerelas menđe svato, thaj dok tumačilas menđe o lil?” ³³ Ane isto časo vazdinepe thaj boldinepes ando Jerusolim. Kote arakhliine e dešuječhen ćidine thaj okolen save sas lenca. ³⁴ Von phendine lenđe: “Čačes uskrnisardas o Gospod thaj sikadilo e Simunešće!” ³⁵ Askal von phendine so sas po drom thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. ³⁶ Dok von čerenas svato pale godova, o Isus ačhilo maškar lende thaj phendas lenđe: “Miro tumenđe!” ³⁷ Von, zbunime thaj darane, gndisardine kaj dičhen e duho. ³⁸ A o Isus phendas lenđe: “Sostar sen zbunime? Sostar kasavi sumnja bijandili ande tumare ile? ³⁹ Dičem mungre vas thaj mungre pungre! Me sem! piposarenman dhaj dičhen kaj e duho naj ni telo ni kokala a sago kaj dičhen kaj man si.” ⁴⁰ Phendas godova, thaj sikada lenđe pe vas thaj pe pungre. ⁴¹ Thaj dok von e bahtalimastar još či paćaine, nego čudesa čudinaspe, vo phendas lenđe: “Situmen kate vareso hamasko?” ⁴² Von dineles kotor peko mačho. ⁴³ Vo lija thaj anglalende halas. ⁴⁴ Pe godova phendas lenđe: “Godova si kova so phenavas tumenđe dok još semas tumenca: Trubul te pherelpes sa so si ande Mojsijesko zakono, ande prorokurja thaj ande psalmurja pale mande ramome.” ⁴⁵ Askal putarda lenđi gođi te haćaren o lil. ⁴⁶ Thaj phendas lenđe: “Gajda si ramome: “O Keisto trpila thaj trito đes uštela andar e mule, ⁴⁷ Thaj ande lesk alav propovedilape e romenđe (manušenđe) te jartosarenpe lenđe bezeha, majsigo godova propovedisaren ande sasto Jerusolim thaj askal pe sasto them.” ⁴⁸ Tumen se pale godova svedokurja. ⁴⁹ Thaj ake, me bičhalav pe tumende kova so mungro Dad obecisardas. Zato ačhen ando gav dok či len petumende e sila opral.” ⁵⁰ Pale godova inkaldalen avri džike Vitanija, thaj vazdas e vas pire thaj blagoslovisardalen, ⁵¹ ostupisardas lendar thaj sas lino ando nebo. ⁵² Von peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa boldinepes ando Jerusolim ⁵³ thaj sa e vrjama sas ando Hramo thaj blagoslovinas e Devles.